

VIII

Скерл и Мишел, Михајло и Ага од Зрцала, високо, с три прста дижу стакленце са бистром течношћу – врши се обредна заповест, древни ритуал кафанске братије; безгласном заклетвом наздрављају један другом. Куцнуће новодошлим апотекаркама о стакло, једном и двапут, с обе стране огледала, па још једном, јер *увијек-ти-три-пута-онај-Ђедо-небесни-'оће-с-небеса-у-злу-нешто-кô-вала-помоћ, Живели..ивјели..ивили!*, *има-ти-се-увик-они-Дида-од-неба-ка-трипут-с-небесине-у-јаду-борме-наћ*, а онда ће испијати, заправо – у трену су испили љути гутљај забацивши главе налик пијанисти у извођачком заносу, и потом обојица, више пута, али увек у исти мах, један десницом, други левицом, прихватаху се орошене мрке бутелкице с **М-малим**² да би из гуше спирали жестину којом има, и тело и душу, уједати им лозовача.

Још увек не знају, али једном ће већ сазнати да је за шанком, баш тад, док се „ладно“ **М-мало**² беше сливало низ грло, почело саветовање дежурног бармен/просектора и оног фантома костимираног у келнера. Пребројавају наручене туре. Апотекарки се накупило толико да изгледа како је читава једна фармаколошка класа кренула на студентску екскурзију. У неку „унутрашњост“. Тамо где се откривају лепоте домовине, врлети отаџбине, повољности вансезонског смештаја, лагодности и тегобе необавезних сношаја. Путовала та класа, путовала, хорски певала караванске попевке о шумама и горама, о рујном винцу певала, о срцу скрханом певала, о срдашцу сломљеном под љубавним теретом као маљицом љуска орахова, певала о бурном мору по којем овај, авај[♫]авај[♫]... , живот броди ли, броди[♫]..., баш у тој љусци ораховој, путовала весела дружина апотекарска,

певала и путовала, путовала и певала, па све тако ла^{ла}ла^{ла} – забаса у једну ~~НЕДОБИЉУ~~. То је нека далека, далека и врло, врло^{врло} удаљена земља, неки забачен крај, то сви знају, једна самотија из које вам нема повратка. Кад тамо, гле! – обрели се љути фармацеути сред једне душе, усред душе Скерлове, усред пустахије пусте, пусте и суве, суве и пре-суве, тамо где се жедни и ожедни, где грло гори а усна пуца, па се **М-мало**² за **малим**², кло≈кло≈кло, точи ли, точ-точ^{ла}-точ^{ла}. Конобар се слаже са барменом да је та пустиња наливана и наливана, али још увек није, уверава га, веруј колега, то м̀оре уопште није наливано. Може на ту екскурзију, тако фантомски рачуна, може тамо поћи још по која дупла с леденим. Зар м̀оре мислиш да не? **Не, бре!** А што да не, м̀оре? Па рачунај, м̀оре, рачунај! **Не, бре! Не, не и не – бре!** – тако му одбруси, јер овејани шанкер управо то и ради – врши рачунску аутопсију свих Скерлових наруцби. Сабира, на живо сецира, множи, пара, преврће, сече, дели, подебљава већ одебљале цифре, буши, реже, сасвим одсеца аргументе келнерског фантома, а потом, бивајући по чину старији – овај Буда има на све да вам бидне шеф, а који не' те слуша одма' ги терај – налаже му да сместа уобличи пригодно саопштење, ал'са строгу в\форму – шапну конобару па му тихо настави описивати нешто налик малом оријенталном церемонијалу којим има ону двојицу, ил' тројицу, шапну, све оне пред/над/за/под огледалом, ко да зна бре 'де ти се све ти пијани сад све налази!, шапну– да све њи' одма' бре обавести, каже бармен, да и' „лепо“ „замолиш“, да л' би вас бре могô молим молити даа_а... , и жао нам је бре господо алл_лл_л... и 'оћете ли бити љубазан паа_а... – и нек' му меће кол'ко год бре 'оће ти' кинески-јапански целофани на то... – бармен бу-љаво зверну по шанку као жабац кад извирим из мутне воде, па опет спусти глас, ...да-се -овде-бре-пијани-гости-не-служимо. **НЕ! И квит бре!** Ипак би могла, шефе, рачунај м̀оре,

још једна турица? Ама, јок бре! Што, мѐре? Па рачунај мѐре: један гост и једно звање – а **три** пића! Па мало ли је, а-а? Јок бре, кад кажем – **шапуће** шанкер, јок! Јер онај, овај онај, и овај његов одраз, за њега су они, за бармена-проектора, и званично су... – јер подвукао је рачуницу, штиклирао, двапут, и црним и црвеним, и сас црвену сам, каже овејани парач кафанских лешева – они су, каже једва чујно – угоститељно су ми мртви, **бре** – каже – то ти бре, па гле'ј ги, жив мртвѐк кафански. А провизија, мѐре? Три пића из цуга, па ти сад рачунај. Рачунај, мѐре! Је л' провизију? Јес' мѐре, проценат! Ценат, мѐре! Ценат, шефе! Ај', рачунај. Рачунај мѐре! Па... 'ајд! Нек си будне. Ето, једна! Рад' **свети Постотак** да будне једна. Још си једна. Поради свеца нашег. Мѐре, шефе, две! Дај две мѐре! Две? **Не!** Ипак бре једна! Што мѐре једна? А наш ценат?!? Па, добро – ај' и две! Ал' сѐм' зато што нам бре **Св.Посто** кућна нам бре слава. Да си не баксузирамо посѐ. Ал' одма' после да му њима кажеш: Јок! **Јок, бре!** Онако све кинеско, па јапанско ал' јасно-гласно: **Јок! Јок, бре, јок и јок и квит! Разумеш бре?**

Разумем, мѐре: *Јок, мѐре, и шлус бре!* – ал' прво точи те две, шефе, издржаће тај још тол'ко. Надам се бре, се надам. Што да се мѐре надаш? Рачунај, мѐре! Рачунај...

Ал' опет кажем,
не може се то унапред знати.
Генералски чиновни надања
– то стичемо тек после битке.

На пловило сваке наде људи се укрцавају у мраку.
Тек кад сване видећемо да л' се насукасмо у плићаку,
ил' стигосмо на пучину.

Скерл и његов Ага од Огледала живо настављају свој нечујни разговор. Не знају да су кафански скоро већ упокојени и обдуковани, још мало па довољно јесу послужени и довољно јесу послужили да се испуни дневна крчмарска

квота. Постаће тек један од хранљивијих залогаја у дневним чељустима угоститељског робно-новчаног обрта. Претвориће се, постаће, тек што нису, само тренутни део амбијента, склопив ентеријер, смењив инвентар, згужвана салвета, мртва ствар, оно што се чисти, одлаже, одбацује, 'ај почисти си то – па закључај.

Тек кад се раздани
 видећемо да л' нам утрапише карту за *НАДУ*
 ил' за ту твоју *НАДЕЖДУ*,
 да л' нам је то шија, ил' је неки врат.
 Јер сестре су то рођене.
 А која ти је кратковида, а која она далековида,
 – ко то унапред може знати?
 Ко?
 И како?

Може! И то лако.
 Заиста врло-врло лако.
 Ваља увидети куда ми очекивања смерају
 – ето како.
 Нада је ишчекивање тела.
 То су прижељкивања управљена ка теласном.
 То су и сва она сладуњава надуцкања душе.
 Док Надежда јесте надање духа.
 Чистог духа.

Ал' опет кажем,
 није ти лако то унапред знати.
 На декларацији пише:
 „врхунско-са-географским-пореклом“,
 а у боци бућкуриш.
 APPELLATION D'ORIGINE CONTROLLE,
 а досољено, а дошећерено,
 а сумпорисано, флорисано-хлорисано.
 Таман мђре/бре цена за каплара!
Caporal. Bon marche,
pour du bonhomme.
 Јефтино јефтином! Јевтиноћа јевтиноћи!

А сутра нам мѡре/бре пуца глава генералска.
 Поређале се бутељке кѡ батерија артиљерије.
 Немо зевају отворени грлићи боца,
 а све јечи у нама, иза чела нам апелује главобоља,
 грува из флаше APPELLATION D'ORIGINE Кѡ из топовске цеви.
 Исто тако, дакле – тек после битке,
 пришивају се и генералски чиновни надања.
 На пловило наде људи се укрцају у мрклом мраку.
 А кад сване, куку-леле, јао мене, јао тебе, јао нама!
 Место блиставог Елдорада,
 ле-ле, Сциле,
 – Сциле-ле-ле, и Харибде!
 Кад је онај муфљуз,
 онај кога је мајка му жалосна звала Долфи,
 кад је једном онако веееееликом народу,
 кѡ што је швапски,
 повољно, најповољније продавао **Seig heil !** карте,
 карте за крстарење **Seig heil !** надањима,
 за пловидбу по хиљадугодишњем рајху,
der erste,[♯] der zweiter,[♯] der dritte Reich.[♯]
 тад милиони нису видели шта им то уваљује.
 Само што им поче продавати лепо препаковану, убуђалу
 демагошку робу, навали, народе, стоко навали
 – и већ им и је продаде. Све распрода.
 Аман – оде му **Seig heil-роба** кѡ алва,
 а да и нису опазили кад су то, и себи и својима,
 пазарили госэлему Ћор-Наду.
 Колика толика Ћоравуша беше,
 а нису то увидели све док иму кућу није бануо
 ескадрон апокалипсе. Кѡ на паради:
 На челу галопира фон Рат.
 Блистав, утегнут, избријан.
 Све звецка на њему,
 мамузе, ордење,
 парадни бајонет.

За њим јаше фрау Глад,
 врло шланг, усукана кô исцеђен тетрапак ,
 пропаде због ње онолика индустрија стезника,
 дијеталних напитака и силне агенције за мршављење.
 Потом каска Смрт – стара је,
 спора је,
 нежељена,
 ал' та увек стигне 'де је наумила,
 уђе 'де се намерачила.
 Додуше, Куга нам бејаше била нешто одсутна,
 ал' је зато послала млађу сестру,
 Ратку Бом-Бум Авијацију.
 Та их је редовно обилазила,
 дању и ноћу, ноћу и дању, бом-бум, бом-бум.
 Није пропуштала да их уљудно поздрави
 добрим спаљеним јутром, *пријатно вам цврчање,*
 да им пристојно пожели лаку огњену ноћ,
пријатно вам гушење,
 све док им није градове поравнала бом-бум-бардовањем
 тако да им **Deutschland**♫, **Deutschland**♫ **über alles**...♫
 испаде један раван
 и добро угажен тепих.

Не чуди то што су Немци,
 као бесловесне овце за чобаном,
 пошли за Хитлером.

И то баш тако,
 тако лакомислено: јен'-два-три, **der**♫**dritte**...
 – гле', па нама ово јесте Треће Царство.

Ћесарија, **du lieber Himmel** – баш-баш, неба нам милог, аријевска!
 Нико нема, **mein Gott**, што, Бого мој, наш Немац имаде.
 Нико. **Keiner**.

Не чуди – јер се људи, налик другој упитомљеној живини,
 у сенци шаргарепе лако и радо потчине туђој вољи,
 због коцкице шећера
 (једнакоивични паралопипед, $a = 9\text{mm}, V = a^3 \rightarrow V = 0,729\text{cm}^3$)
 покорно се уздају у памет других.

Кад год могу ослоне се,
 попут вола о јасле,
 на неку вањску, на споља долазећу идеју,
 на туђу намеру,
 на идеологију,
 на догму,
 на све оно што лично нису ни мислили,
 ни смислили,
 ни намерили.
 А тек понекад,
 попут несрећних јунака какве робинзонијаде,
 дакле – тек силом бродоломних прилика,
 почну се уздати у себе.
 Ослоне се на оно што сами могу,
 или би могли,
 сете се да туђа рука, гле', нешто нам свраб баш и не чеше.
 И добро им крене – кокос, колибица, козица,
 набаве себи неког оданог, послушног,
 мишићавог Петка,
 или облу, сисату, податну Четвртку,
 већ по укусу,
 спокој један – има бре раја,
 лажу да нема – ево га, има га.
 Али онда се на обзорју завијори барјак.
 Пуцају топови,
 лају трубе,
 стиже *МЕРКУР*, лађа царска.
 Није царска, то је трговачка, тезгарошка
 – још и боље, кажу, и најбоље,
 стиже нама *exclusive* купи-продај се-купи *de luxe* спас!
 Ето нама новог капетана, капитана *Nove*, капиталца,
 главног, главоње, главешине, главе наше,
 бацајмо ове своје,
 ове тикве одбацимо, тинтаре шупље,
 нису више ни за капу, за капелу, за капелино,

збогом Петко, друже, музи козу,
 драга Четвртка – писаћу ти, писати, писаћу месеца Лимбурга ...
 Предњи спас у задњи час,
 јер скоро је зарасла у носу празна рупа од робовске алке,
 јер предуго о врату сврби гола бразда од ланца,
 јер како живети без јарма,
 а бити оно биће о јасле ослоњено?
 Преживар.
 И онда, обезглављени људи,
 све мислећи: ми јесмо добровољно смо ето мало безглави
 – а и други тако мисле,
 и они главати по каквом звању,
 и главоње по којекавом знању,
 сви ти главуцани мисле:
 воле они то, воле-воле,
 а што је баби мило...
 И зато, клекнуће безглави пред свог милог главатог вођу
 и ганутљиво га називати пастиром својим.
 Казаће – *пастор наш*,
 и суза многоглава има канути,
 слити се низ бивше образе бивших глава.
 А бивша ће уста казати – *наш добри добри,*
најдобри,
наш брижни пастор,
 Потом,
 нашопани идолатријом,
 подригнуће апотеозицу
 и обоготворити свог капиталца:
 То нама само богородица једном редовно рађа!
 Нико бре до ње!
 Ники море!
 Ни Нико,
 ни Ники,
 ни ниједан бре други
 нема то море увек да нам бре исто роди.

Јер заборавиће безглави
 – јер тако мора,
 тако то ради,
 тај друштвени строј,
 машина задружна,
 заборавиће да пастир јесте онај
 који сваку своју овчицу,
 раније или касније – има заклати.

Пастир коље, пастир дере, пастир прождире овце.
 Зато их и гаји.

И чува их да не одлутају.
 Да му не залутају.

А опет, зар је нешто друго,
 онако горљиво, па занесено,

Товарищи!

Дорогои товарищи!

све с парадама и заставама,
 барјаци се вијорише над масама
 кô над литијским поворкама,
 зар је нешто друго продавао и продô,
 једном другом великом народу,
 онај *челични* диктатор?

Увалио им колхозни ћорак,

а нудио им чистокрвну, опетокрачену Надежжду.

Нудио им Надежжду у бољитак над свим бољицима,
 у један невиђен бескласни надбољитак,
 невиђен откако је метеријалног света
 и дијалектичког века.

Бог је за нас, *дорогои товарищи*, мало је дете, малено,
 балави запишанко,
 смотанко један!

Ми ћемо радићете и градићете па ћемо дићи врт рајски.

Поврћњак повртњак досад невиђен.

И остаде нам баш такав: не–виђен!

Јер видовитој другарици Надежжди очи испале
 од мразева сибирских.

По гулагу се вуцарала тако ослепела,
 скапавала,
 о сопствене се кости беле
 била саплитала.

У свему спољашњем,
 у свакој стварности,
 нога има запети, спотаћи се о ствар,
 и створ се људски има занети и срушити.
 Читава царства су падала и падаће као посечено дрво.
 У суштом постојању човека,
 у оном унутрашње – унутрашњем бивању
 таква саплитања нису могућа.
 Као што се птица нема о шта саплести,
 о шта запети,
 док крстари ширинама неба.
 Ово ће појмити само један, и само једна,
 она који се одважила,
 и онај који се одважио,
 запловити бесконачним просторствима унутар себе.
 Један и једна чије се постојање пружа далеко од
 и далеко над светом ствари.
 Далеко од острвцета властитог тела,
 далеко изнад стрепњица сопствене душе.
 Далеко од млаких брчкања у прозирним плићацима разума.
 Један и једна који не зазиру пред снагом таласā
 што се назатомиво помаљају
 на невидљивим обзорјима ума у њима.
 Таласи у мени су нечујни, и јесу нестварни,
 али јесу и су,
 и зато имају громко зароморити,
 зуглушујуће хучати,
 незауостављиво се проламити океаном духа
 високо плавећи,
 грозећи,
 све док живим,
 стешњене задружне хоризонте.

земљица црна,
као стрвину укопану,
сад покрива ружичасти палчић

Некад је Скерл умео бурно, на свој глагољив и многима знан начин, негодовати над актуелним друштвеним окапавањима и социјалним закопавањима. Над небригом *сваке* врсте којом је, по њему, „стupidократија, драги пријатељи, легија stupidократије у пуном налету“ – духовно сиромашила заједницу, у име вечитог, а најчешће тобожњег недостатка, у име лажне оскудице претходно већ помињаних „средстава“, понижавала „оног Човека у вама, пријатељи, Оног у свима!“ *Средства*, драги пријатељи, и кад их има и кад их нема, јесу само средства, говорио је, гола опрема, мртво оруђе, хладан алат, стерилни инструмент. Пре тога мора постојати **воља**, казао би, пре тога мора бити и **умећа**. Али, авај, ми смо се, ето, рече, затоциљали у безизлазном кругу stupidократије. (Под *стupidократијом* Скерл је мислио на оновремене власти, на ону једнопартијску, опетокрачену управу из доба које непосредно беше претходило урушавању оног зида у старој пруској престоници, али убрзо је увидео, непосредно *након* урушавања оног зида у старој пруској престоници, како значење његовог термина озбиљно и све озбиљније потражује да своје важење прошири и на нову управу, или, како они сами за себе рекоше – на транзициону власт [лат. *transitivus* – прелазни, прелазна: застава, пехар, оцена, болест; итал. *transito* – превоз, кога возити, превозити, навозати], чак, гле чуда, казао би Скерл, претендује чак и с већим правом. „Ово вам испаде нова stupidократија, пријатељи, само се обукла у транзиционо-демократско рухо.“ Изађе вам то као повратак из неког давно окончаног крсташког рата, говорио је, као један неочекиван повратак неког сасвим законитог, легалног по вајкадашњем *jus primogeniturae*, али већ од свих заборављеног наследника трона. Стиже вам преплануо, са златном, срполиком, *alla turca* алком на ресици увета, с перчином плетеним *alla greca*, сав

унакрст избраздан ожиљцима од криве сараценске сабље, изрва-
шен убудима отрованих стрела и крастама прележаних богиња, и
сад потражује, казао би Скерл, тражи вам све заостале порезе, све
намете, све до најмање дажбине. Намерава вам наплатити сваки да-
нак који му следује по том древном *праву прворођеног*, све до пос-
ледњег бакрењака, крајцаре, паре, аспре, цванцика и филера. Вољан
је себи надокнадити, каже, и сваку пропуштену свадбену ноћ својих
кметова, рече Скерл, медено ваљушкање с нечијом невестом које му
је следовала по *jus primae noctis*, по закону још древнијем, још-још
древнијем.

Потом, мину тек сезона или две, и тај нови/стари/прастари об-
лик постављања власти и успостављања владавине [*кратос*, грч.], наг-
лим бујањем, једном „муњевитом [фиг.] експанзијом [фраз.]“, [која за
Михајла, као и за већину мислећих, признајмо то – беше потпуно неочекивана:
Ето нас, пријатељи моји, где су на разним тачкама света, као на колективној фис-
културној вежби, као на једном глобалном слету, сви у исти мах дигли руке од па-
мети.] дакле, једним необјашњиво лаким ширењем, али очигледно
незадрживим попут рушилачки распомамљених Вандала, говорио
је, миц-по-миц, казао би, *step-by-step*, и планетарно важећи полити-
чки образац постаде, рече, и остаде владавина демократске глу-
павости [*stupiditas*, лат.], односно, владавина заснована на изборној
вољи глупана [*stupidus*, лат.].

С тим се нисмо могли сложити. Макар не у целости. Не у пу-
ном обиму те генерализације, **уосталом**, а то му и рекосмо, али при-
кладно, увек би то казали обазриво, *tete-a-tete*, да тај став **није ори-**
гиналан, да није ништа ново, да га је пре више од века, говорили
смо, изнео Флобер, Гистав Флобер [Flaubert Gustave, рођен 12. децембра
1821. у Руану (Франц.) умро 8. маја 1880. у Кроазету(Франц.)]. То је један страшан
circulus vitiosus бесконачне глупијаде, драги пријатељи,
бесконачно бесконачне. Заиста јесте бесконачно бесконач-
на. Нимало не претерујем, говорио је Скерл. Уосталом,
чули сте, каже тако и Ајнштајн, то сви знате, само је овај
недогледни свемир, тако каже, казао би Скерл, једина је
ваљана мера људске глупости само овај бескрајни космос.
А можда је Алберт поменуо да није чак ни то, можда је

Велики Берти неком причао, рече Скерл, уколико му нису тепали „Али“, или „Ал“, Ал Ајнштајн, или – Штајни, дакле, можда је Велики Али, рече, можда је Ал Штајни неком испричао, казао би, како ће и овај безмерни свемир изгубити битку са људском глупошћу. Откуд онда, говорио је, мили пријатељи, откуд у *гузатом* ступидократи (*атрибут* који Скерл беше употребио није се дословно односио на део тела, већ је био *метонимија*, логичком сродношћу преносио је своје буквално значење на тапацирани комад намештаја у коме се дотични телесни део најудобније може сместити, угнездити, и скоро неограничено ширити) откуд у гузоњи, казао би, да се икад зачне *воља* за оним што нимало не *уме*, нити ће, рече – *умети*; и како да имало *уме* оно за чим уопште, рече, нема *воље*, нити је он икад има *имати*? Ето, драги пријатељи, говорио је, ето вам, видите ли, казао би, како је на свет је налегла једна бесконачно бесконачна глупијада, рече, и њен страшни *circulus vitiosus*.

А шта ли се тек продаје оним,
од непрактичног ума и умовања
ди^ивно ослобођеним,
трансантлантским житељима царства Дизниленда.
Трговци надањима свима њима вичу:
Надедежда!
Свежа, *the fresh*, Надедежда! *Hopefully-lully!*
Видовите, гледовите,
нај-нај-новије Надедежде.
New NEW - 101% made in USA.
Јефтине Надедежде, *cheap Hopefully-lullies*,
најјефтиније, *the cheapest*, нигде ти нема повољније.
Свака од њих ће оком добацити до црне,
до најцррррне свемирске рупе, *a hole*,
кô најплаћенији голферррр, *a golferrr*,
или најскупљи квотеррррбек, *a quarterrrrback*.

Свака, и то једина, *only*, на свету белом целом, *whole*,
зна ти знање свих знања. Свих! *The all!*

И све амандмане.

А што не зна – то вам здравој памети, *common sense*,
веруј – нимало не треба,
ништа вам то не вреди, *no one nickel*.

Све што ми не знамо – ничему не служи, смеће, *the trash*.
Бавити се тиме бескорисно је залуђивање, *100% to go crazy*.
Наша је Надежда белосветски О.К. доктор велепијачни,
a doctor of world market.

У прстима јој *cool* каматне стопе и берзански индекси,
слути *a shit* тржишне и *the bullshit* тенденције.

У сну јој се јављају инвестиције,
комбинације, све саме спекулације.

Њуши профит кô навежбан крмак тартуф-печурку.

Пред сваком рецесијом има на време,
има у прави час шмугнути на мрачну,
прећи на најмрачнију страну Месеца,
кô сваки пристојни пацов
који зна кад се напушта дотрајали брод.

At the proper time.

Кад се једном буде био окончано,
испунио,

а биће,

кô што бива у сваком луна-парку,
биће испуњен, обиђен, пун задружни круг, *a group tour*,
по царству Дизниленда,

кад се прођу све месечарске ћу-ћу станице,

и станица У'СЕ, и станица НА'СЕ,
и она . . .

ЗАКОРЧАТ ШЛИС

[Тунел Љубави – МОЛИМО ОБАВЕЗНО ДЕЦИ, UNDER 21, ПОКРИТИ ОЧИ !]

. . . и она станица ПОДА'СЕ,

кад се позобљу све кокице и полочу колице,

кад се испости шминка, одлепи маска, спадне перика,

опет нам се светини трансатлантској,

разумљеној,
газираној,
жмиркаво има искезити
једна силиконом напумпана,
препумпана,
Лажи-Нада.

Не људи,
никад људи,
него само Човек
јесте онај који се узда у себе,
у свој дух.

Уздам се у сопствено мислити,
и уздам се у властито волети.
Уздам се онако како се некад, срчан
а частан и милостив витез,
уздао у свој мач, у свог вранца, и у своју драгу.

La dame.

Госпа – она која може,
ако закаже, не дај *†* Господе, бритки мач,
и мишица кад смалакса,
Она ће од Провиђења измолити милост,
измолиће за њега.

За срчаног.

За часног.

Далековидо јесте – јер је далекоумно – надање Човека.
Очекивања Човека ослањају се на моћ личног Творења,
на властиту Љубав,
на сопствени Ум.

А људи, људани,
ови дресирани житељи људињака,
ова духовним слепилом обузета светина,
доживотно се обмањује
кратковидим и краткоумним лажи-надама.

Зато се лакомислена људска гомила
нити може
нити уме укрцати на *НАДЕЖДУ*.

Јер ваља ми стрпљиво чекати
 док над епохом не смалакса бура,
 док се доба не раздани.
 Чекати и чекати док се с времена и века не дигне магла.
 Чекати, чекати и сачекати да поуздана лађа уплови у луку.
 Такво стрпљење, сама Повест то казује,
 то се засад даје тек мудрому,
 или једино оном,
 како би то смерно проглаголао филозоф,
 Оном-Који-Ка-Мудрости-Тек-Тежи.
 Али, по истој Повести,
 или – ако хоћеш – Историји,
 мудрог, и оног ка мудрости тежећег,
 епохе удељују роду људском засад тек за лек.
 Дакле на кашикицу,
 за наврх језика,
 за само да се окуси.
 Још је у току тај васељенски оглед.
Experimentum mundi: Homo sapiens sapiens sapiens...
 Још су току свемирски покуси.
 Начињен је тек пробни узорак мудрољубивог,
 ручноје израђен прототип,
 и гле' – ради!
 Али крхко је то.
 Ломљиво на точку,
 на крсту,
 на омчи.
 Није ни ватростално,
 мада му, додуше, рукописи нешто и не горе.
 Мудрог се нађе тек за кашичицу,
 мудрости је само на врху језика.
 А за светину важи да ионако жуди бити варана,
mundus vult decipi – баш тако рече неки поп,
 они сами то желе – каже – *vult decipi*,
 они желе бити обмањивани.

Зато обезумљени, обезглављени пук,
 увек здушно нахрупи,
 јурне на први чамчић *HADE* којег му подметну
 у тој помрачини свести.
Mundus vult decipi ... – рече,
 али то није био говорио било који поп,
 већ главом својом безбрадом један кардинал.
 И то не било коме, већ плавокрвном увцету краљевском,
 ...*vult, vult ...* – говораше увцету – ... *ergo decipiatur*, рече му.
 Дакле, нек им буде, *mon sire*, каза, нек буду варани!

Варај их ! Варај! Decipiatur! Decipiatur!

И бивају.

Лагани и варани,
 обмањивани, завођени и заведени,
 бивају изиграни, подваљују им, а они наседају,
 намаме их, а они се натоциљају, надрљају,
 смотају их, насаде, наместе, насамаре,
 наведу их на танак лед,
 оставе их кратких рукава,
 израде, испале, измајмунишу,
 изманипулишу, заврну,
 спинују.

Али опет, ипак нахрупи та светина,
 опет јурне наврат-нанос да зграби мачку у цаку,
 опет повољно купује, *the cheapest*, онај рог за свећу,
 опет би да на врби бере грожђе,
 јер њој не вреди говорити,
 памети јој учити,
 једном јој није доста,
 ни двапут, ни стопут,
 ни-нема-ти-тог-броја-у-свемиру,
 опет јурне, груне,
 не би ли се како-тако докопала,
 дограбила,
 доброг места, места бољег, најбољег,

јер мисли да се то може наћи,
 да га има на подметнутом пловилу,
 гле, како баш лепа баш-баш заузесмо баш-баш-баш места.
 И пренакрцају са З х тешким баш чамчић *НАДЕ*,
 препуне га,
 померите се баш мало, молим, да уђу баш људи,
 мислите мало баш и на друге,
 а баш^З тако и мисле – мисле мало, мисле мање, најмање мисле,
 и товаре, претоваре чамчић *НАДЕ*,
 и преврну га,
ле-ле мени, куу-ку нама,
 то јест – куку га свима њима,
 и разбију га о први историјски гребен
 на које их нанесе,
 струја људског постојања.

*и безмерни космос
 губи ту битку*

Ипак, *пре-транзиционе* власти, та упокојена „ступи-
 дократија“ која, спрам данашње, у опхођењу према гра-
 ђанству понекад беше, сад и ми то јасно(ето – признајемо)
 видимо – беше скоро дирљиво наивна, малтене безазлена,
 (уколико, и онолико колико нека власт то уопште и може бити), ДОК
 се сам Скерл, пак, одавно покајао (давно пре – ето, и то признаје-
 мо – давно се пре нас угризо за језик), покајао се ШТО термин
 сачињен од *stupidus & κρατος*, говорио је, као и неке дру-
 ге, исувише лако потроши на њих, лако-олако, казао би,
 лако-олако и на њих и на њихове вечне мантре о „недоста-
 јућим средствима“, о кризама и рецесији, о реформи, си-
 стематизацији, депресији, стабилизацији, јер то (и много то-
 га што нећемо поменути, а што чини сложену грађевину људског

друштва и још сложенију мрежу међуљудских односа), све те пре-транзиционе , како он рече, „задружне будалаштине“, све то није, тако ми мислимо, није био довољан разлог за његово повлачење у духовну осаму. Јер доба „недостајућих средстава“, у пуном смислу тих речи, тек има наступити. Комарци су били комарци, драги пријатељи, зујали су, зујцкали, и нису имали **00**волике уши. А шта су **МА**рци видите сад, рече, сад кад вас зајахаше. Кичма вам пуца, казао би, очи испале, али та вам политичка марва не намерава скоро сјახати са грбаче. Све док вам на њима буде 'ма и грама меса. Сетимо се да је и најпроницљивијим критичарима заједнице, говорио је, која је била називана социјалистичким друштвом и комунистичком државом и једнопартијским режимом и диктатуром једноумља и тоталитарном тиранијом, свима вама је изгледало да и за њу важи она извикана сентенција по којој риба од главе смрди. И мада су властодршци такав критички став, 'ма и најмању примедбу упућену ка њима, ка њима *лично*, ако би је само чули, говорио је, макар је тек начули у дојави, а све је врвело од дојављивача, од достављача – доушника, **БУДИ БУДАН! ПАЗИ! НЕПРИЈАТЕЉ ВРЕБА!**, проглашаваху је „мрачњачком“ дисквалификацијом *целог* друштва, сећате ли се: **ДУШМАНИ НАШЕ ДАНАШЊИЦЕ, ДРУГОВИ, НЕУМОРНО РОВАРЕ И РОВАРЕ НАСРЉУЋИ НА НАЈВЕЋЕ СИНОВЕ НАШИХ НАРОДА** – таква критика, драги пријатељи, заправо беше уверење непатвореног оптимизма, израз снажне вере да заједница може и мора постојати баш у том или неком сличном социјалистичком /хуманистичком облику, само да ваља бити умешније вођена. То уверење су несвесно, а можда више и чешће – свесно, делили, казао би, и најзагриженији опоненти режима. Глава ће кад-тад пасти са историјског пања, то се ишчекивало, то се призивало, казао би, и то се има дочекати, и онда ће нам риба запливати дубинама постојања миришљава као ружа. Али откуд, драги пријатељи, да нешто обезглављено, рече, има

пливати? Риба се обезглављује, рече, увек, само да би била прождрана.

Па зато ти и кажем, магаре филозоф-философско,
Нада или Надежда, шија или врат,
сестре рођене,
а која нам је кратковида,
а која јесте далековида,
питај нам светог Пају Патка, *saint Donald Duck*.
Он је трениран *ква-ква* да нам све то може,
онако здравоправоразумно *ква-ква* образложити.
Ако му *ква-ква* не верујемо имамо се *ква-ква* уверити у
Светом писму Госпе наше *ква-ква* блажене Пропаганде,
па у Књизи пророка нашег св. *ква-ква ADVERTISONA*,
па у Јеванђељу рекламног *ква-ква* летка **A_{1PRC}** где нам се
цери онај *ква-ква* голферрр, *Richard Dick Quick*,
гласовити *Бока нам Брзи*,
па у *ква-ква* Посланици маркетинг *ква-ква* флајера **A_{2PRRRC}**
где нам се трти најплаћенији *ква-ква* квотеррррбек,
Dick Dick Black, још гласовитији *Бока Кара-Бока*.
Зато нама,
свима нама којима поглед пада с оне стране
потрошачког царства Уједињених Држава Дизниленда,
нама нема друге
него да људе лишивамо наде.
Сваке наде.
Ми морамо све убедити,
баш ми,
убедити све
како нас од таквих *ква-ква* светаца,
само нас безнадежност ослобађа.
Ми морамо,
ето, баш ми,
ми морамо људе окренути лицем
ка оном што нам је сушто,

ка властитој духовности,

па макар неком била и зрно-зрно-зрнаста... Слуша га, чује га, чује себе Михајло Скерл, слуша како га свадљиви Ага од Зрцала заводи на странпутице његовог сопственог монолога. Уводи га у тмурне богазе, види то, у тмуле теснаце оног што ово огледало пред њим нестварно одражава у њему самом, што му се дубоко, дубоко, као никад пре, у дну душе оваплоћује у ову расправу, у његов *унутрашњи дијалог*, у ову нестварну дискусију где га Мишел-ага стварно наводи у запустеле, у неке урушене, давно напуштене, од њега напуштене ходнике историјског лавиринта. Гледа како га мами, наговара, позива, да се тамо уплићу у слепа, у ситна цревца људске повести. Пружих му прст, а он... – помисли слушајући агу – он се ухвати у коло с овим дуплим **апотекаркама**, мисли Скерл, дрмају, земља се тресе, љуља ми се, а он заплиће, преплиће, мрси га, претреса ту неке трице и тамо кучине. Кад се прихвати следећег пара, тако подозрева Скерл, ових бистрих сестрица сијамских, тако страхује пред својим одразом, може још почети и са жалопојком над људима. Брине, јер види како пред сажалјиве Мишел-агине очи само што није изашао онај вечито унесрећени, огубани, непролазно јадан створ људски. Бедни људ. Људ људоид, смерни људан, најсмернији Јов. Божје псето, *domini canis*, Ђавоља играчка, брат Танталов, Сизифов рођа, вечити Јов који се вечно нада, непоколебљиво, да **ту**, баш **ту**, баш у **томе** где га живот случајно изручи, где га истресе судбина као што се изручује смеће на спонтано насталим хрпама отпадака, на дивљим ђубриштима, нада се да **ту** има за њега и нешто више но што је свирепо иживљавање двојице оностраних, ванземаљских силеџија, нада се да ће бити још нечег, 'ма ичег, ичег – осим овог окрутног надигравања тог главоње од Раја и оног буце из Пакла, осим суровог играња безобзирних космичких главешина, буцована васељенских, бескрајног поигравања с његовом лаковерном верношћу. **Једино**

ако намераваш

наговорати и наговорити људе

да опет буду становници палеолитских пећина,

да се опет диме

крај жмиркавог светла каквог огњишта

– тада их лишавај наде,
тад их остави без надања
попут кости оглодане
и од најмање трунке меса,
коске лишене сваког мрса.

Да се диме?

А зашто би се ми
данас димили?

Можемо безнадежно постојати и под сијалицом.

Чак би нам то требало бити и лакше.

Сада кад нам је све на дугме.

Клак-клик, клик-клак.

Cogito, ergo – klick!

То може бити
само у земљи Утопији,
још и пре у некој Дистопији,
у Антиутопији,
а овде су нада & сијалица нераздруживе,
оне су купус & месо у овој сарми,
у сарми цивилизације.
Ако желиш сијалицу,
и све што иде уз сијалицу,
ако желиш да ишта остане од цивилизације,
од било које цивилизације,
од било какве,
било када
– онда мораш људе редовно наливати надама,
поливати надањима,
заливати их
као и сваки
повртарски усев.

*риба се обезглављује
да би била прождрана.*

И била је. Или ће ускоро бити. Али не од новокомпоноване ступидократије која је, по Скерлу, само живи камуфлажни зид којим би требало жртвама скучити поглед, заклонити, попут телохранитеља који штите газду, прикрити праве учеснике гозбе на којој се, говорио је, ждере живо печено-недопечено цело једно друштво. Такав залогај неће застати у грлу, казао би, само много јачим ждерачима од наше демократске управе. Кроз своје алаво ждрело могу га протерати само они белосветски шпекулантски махери, рече, они маскирно-сиви, глобални, али – слично локалнима, глупаво-глупави егзекутори белосветске **клептократије** (*κλέπτο*, грч. – крадем. [Овде би се могли условно сложити са Скерлом да све, или скоро **па** све локалне власти {*локално* овде подразумева државно, односи се на управу поједине државе, али, по нама – само на управу оних двестотинак државица које се, слично печуркама, и даље умножавају, а по Скерлу – и на највишу власт оних које саме себе називају, а сви их остали трпе као „велике силе“}.] имају одлике оног што он именује **ступидократијом**. Међутим, питање је да ли оно што је исто тако ступидно, дакле – ограничено по мишљењу, да ли то уопште може владати глобално, да ли може претворити свет у своју велепијацу на којој ће и продати и купити и отети и наметнути **све** што пожели. Прихватамо да би та претпостављена сива власт, тако му и рекосмо {Скерл овде никад није пристајао ни на шта мање од „мрачног“ – *мрачна власт*}.] та хипотетичка владавина мистериозно организоване белосветске клептократије, која, тако наводно глупаво-глупава, тобоже диригује локалним ступидократијама као беживотним марионетама, прихватамо да би она требало бити, како је то Скерл називао – *разумљена* {*некад и обезумљена* – што му је значило исто, значило је да клептократија јесте лишена погледā којима се надмашују скучени хоризонти једног глобално наметаног велепијачног продај**свекуписвепродај** постојања}. Међутим, по срачунатости, казали би, по умећу планирања, по степену реализације, по оствареној ефикасности и досегнутим профитима, и у крајњем случају – по систематски бездушној бруталности којом широм планете

остварује своје циљеве, сила бога не моли, кад би то заиста чинила једна мундијално повезана клептократија, несумњиво је да би се онда морала користити добро и дуготрајно обучаваним и још боље плаћеним разумом читавих чета, батаљона и бригада својих специјалиста. Отуда би се реч ступидно, говорили смо, неминовно везала, не само за оно уобичајено *неразумно*, већ и за *разумно*. Додуше за један технократски, говорили смо, узан и плаћенички, емпиријски скучен, дакле, толико претежно прагматичан да је скоро сасвим ка конкретном усмерен разум – али, ипак **разум**. Казали би да онда само **чист ум** јесте поштеђен тог интелектуално дисквалификујућег атрибута – *stupiditas*. Тиме би све оно њим необухваћено, рекосмо, било сведено на шачицу људи налик оној групици окупљених око Назарећанина који приређује тајну вечеру. Није ли то, рекосмо, исувише ексклузивно? Не би ли за ту шачицу, казали би, то било депримирајуће? 'Ем их је мало, говорили смо, 'ем по броју, 12+1, јесу баш баксузни. То би била групица, казали би, обузета јадам. Шака јада, рекосмо. Одавно је све то знано, рече Скерл. *Docta ignorantia*, рече, *докта игноранција*. Као балон надувана *ученост*, тај знањима и вештинама испуњен, набијен, нагојен разум који је све и свашта себи пронашао. Таква *ученост* је људима, казао би, открила мноштво корисних, дакле, ваљаних, али још више бескорисних, па и штетних ствари. Људска *ученост*, заснована на голом разуму, говорио је, одавно јесте изумела и сопствено *незнање*, пронашле је себи, рече све своје лудости и будалаштине.)

Тек кад се обрушио пруско-пруски зид, тек тад, и то само најпроницљивији, само они бејашу схватили да нам риба можда и јесте смрдела од главе, али да смо ми због једног миша запалили целу шталу, да се ватра пренела и на кућу, захватила читаво домаћинство, и чељад је пострадала, а онда, на том згаришту, као чопор бабуна по зидовима урушеног, некад сјајним мермером поплочаног храма, насели се хиперступидократија и такви јој поданици, настаде заједница обезглављених, хорда оних Скерлових *разумљеника*.

А свећа?

Може ли нам остати барем свећа?

Свећица, макар.

Ето, нек нам након развода
та Лажи-Нада однесе и пола,
нека нам узме и више од пола,
нек нама отму и три фртаља,
али ми би могли у преосталој четвртини,
ми би могли и у осмини,
ми би у неком макар нешто,
ми би у неком,
ми би и унајмањем цивилизацијском ишта,
ми би могли живљење спокојно трпети,
ми би га умели отрпети. Из огледала и даље упорно надире то
нама-нам, ми па ми. Умислиће Мишел-ага, мисли Скерл, умислиће да им је заиста спахија, помислиће – тако помишља Скерл слушајући га, помислити да је заиста позван говорити у име овог ћутљивог угоститељског робља, увртети у ову распојасану свест, у главу накресану, да је стварно заступник ове зомби-клијентеле – оних који скрушено седе за мермерним столићима иза Скерлових леђа и сркуће своје млаке напитке. Из огледала и даље упорно надире то **нама-нам, ми па ми**, постојано, не смалаксава, али с ове стране огледала, с ове стране где седи сам, један једини наспрам свих, где постоји у равни сопствене, неке само његове јаве, Скерл још упорније обрће, још постојаније изокреће:

ми || **ми** ← **у** → **им** || **им**

Тако се на блиставом штиту
његовог **ЈА** свако агино црно
нами преокрене у **ЊИМА**

и свако му се бело **МИ**

одрази као црно **ИМ**.

Неће ЈА да их пусти
у своју кулу, неће
да се утопи у том
задружном мору
које га плави,
преплављује
валима од

ми ми

ми

Све им нада са собом има покупити,
 оголеће људане
 као умешно разведен супружник
 оног који је штедео на адвокату.
 Све ће им однети.
 Налик скакавацима
 који у хиљадама хиљада
 падају на поље зрелог жита.
 Настанком надања све им нестаје.
 Од оне излизане им локомотиве
 па до похабане им игле.
 Односно – па до још им и овешталије игле.
 Јер иглу људи користе у изрекама насталим
 много пре но што прва локомотива
 беше и замишљана
 и замишљена,
 пре но што им је неки немогући **ћу-ћу** био измаштан
 у једном, тада за њих чудачком,
 у некаквом, мислили су – у јуродивом уму.
 Вековима иглу,
 само због наде,
 траже у пласту сена,
 због наде камиле кроз њу протерују,
 јер без наде,
 макар и голе,
 макар и мртве,
 макар мртве и голе попут очерупане ћурке,
 они не могу,
 они не умеју бити у цивилизованој заједници.
 И сама цивилизација,
 кад би у један мах лишила надања
 све своје житеље,
 као што какав пастир шишањем
 одједном остави цело стадо без руна,
 она би се расточила,

урушила,
 ка^о
 лоше
 грађен
 Зид.

Безнадежно постојање свако људско створење
 претвара у једва нешто више од животиње.

Неки би рекли и мање.
 Тврде да и најбесловеснија животиња
 нужно живи
 у одређеном биолошком поретку.
 Живи по диктату извесне урачунљивости,
 по принципу уклопљивости
 у природни ред
 постојања.

Док поживотињени људи,
 неко би рекао – обезљуђени,
 људи отуђени,
 алијенирани људи
 – јесу неприродна,
 према томе, потпуно ван-ред-на,
 не-у-ред-на
 и сасвим не-у-рачун-љива појава.
 Али свеједно је да ли они постају већи
 или мањи скотови,
 да ли се они претварају у мање
 или више бесловесна бића,
 кад Повест непорецивопоказује
 како свака заједница обезнађених
 има опет запасти у анимализам,
 и то у један хаотичан,
 у једно болесно,
 саморазарујуће,
 самопрождируће стање.

Обезнађени људи
 западају у прилике ниже од оних
 из којих у ову Историју
 некад бејаху ступили наши безрепи преци.
 Скуп безнадних претвара уређено друштво
 у хорду очајника.
 Једна заједница,
 грађена због опште безбедности својих чланова,
 настала у име скупне благодети,
 она која је зато стварала општине
 и сазивала скупштине,
 растаче се на међусобно закрвљене чопоре,
 бива доведене у стање које Хобс описује
 као општи душманлук,
 узајамно прождирање,
 свеопшти рат,
bellum omnium contra omnes.
 Зато су бајке о нади,
 о врхунској нади,
 о нади над надама,
 скаске о последњој Над-Над-Нади,
 о последњем добу и времену,
 разне приче о вечној томболи живота
 на којој им судбина кад-тад има извући и њихов број,
 њихов лоз,
 срећку им,
 тикет
 – такве бајке,
 сви они, непресушном митском маштом
 насликани описи светлуцавих предела
 где се селе само надом натовљене душе
 – то беше било
 и то ће остати непревазиђени малтер,
 једино трајно везиво,
 које већ вековима на окупу држи опеке

од којих се зидала,
радила,
градила,
саградила
ова милионглава цивилизација.
Од давнина надом се попуњавају
и најдубље фуге цивилизације,
све њене пукотине,
све недогледне празнине људских живуцкања.
Очекивања згомилане светине
и шупља обећања главешина,
гладна очекивања & издашна обећања
– то су једине полуге
– то су једине скеле
– то су несравњиве куке
помоћу којих се беху градиле прве
и којима се одржавају
садашње државе.

▣

*шта су ма₂Арци
то видимо сад
кад нас зајахаше*

„Житеље људињак̄“, становнике неких нестварних, једино Скерлу појмљивих насеобина, живаљ тих насеља која се у његовим визијама некад скоро сасвим поклапаху са просторима савремених градова и велеградова, а некад их беху и преклапали ширећи се на територије читавих држава, па чак и на све људима насељене области планете, тај живаљ чине обезумљени. Заправо, Скерл је у почетку говорио: *подумљени*. *Људињак* је станиште, казао би, *подумљених људи* – мислећи да су то они који јесу *умом потхрањени*, изгладнели. Налик су становништу Африке,

рече, намученом вишегодишњом сушом. Касније користи израз *недоумљени* – у значењу: они који су *умом недорасли, незрели*, заостали, говорио је, у развоју застали, инфантилни, телом одрасли, а душом и духом остали детињаста. Потом, заоштравајући став, називаће их сасвим *разумљенима* – они који се потпуно *разиђоше с умом*, казивао би, као две супротне стране света. У *разумљенима* нема више ума, рече, ни у траговима који би на месту префикса завређивали предлоге *под-* или *до-*, чак ни ону свемоћну речцу *не-*. Али, како се *разумљеност* била, од стране Скерлових саговорника, почела бркати са речима као што су: *разумљивост* или *разумевање* или *подразумевано* – Скерл стаде користити експлицитнији термин: *обезумљеност*. Мада су тиме избегнуте многе забуне и крива тумачења (а све кривине се никада и не могу избећи), знајући, са једне стране, за неуморну Скерлову језичку инвенцију, а са друге, за горљиву интенцију ка исправљању кривина (макар и лексичких; можда још једна његова „*затрављеност*“?), остаје отворено питање да ли се грађање генеалошког стабла те терминологије зауставило на овом изданку, на овом термину веома јасног, скоро изричитог значења.

Како било, без обзира на сва даља пупљења на дрвету термина (фам. *terminus technicus*), она три раније помињана разлога Скерлове опседнутости *саморасправљањем* – значи: потоњи *лингвацид*, пре њега *слом епохе*, а као првотни *расап блискости* – сва три већ тад беху нераздруживо зачворена у том појму, у плетеници људске „обезумљености“. То је оно што му се прво, а све чешће и једино помоли из свести, из оног дела душе који је, попут кућног прага, најприступачнији спољашњем. Дакле, пре из прикрајка друштвене утрине него из суште нутрине ЈА, искрсне, кад год помисли на свет, а нарочито на овај кутак света у којем он непосредно живи, извири из помишљеног и усправи се не-поколебљиво попут поузданог путоказа, једно:

ОБЕЗУМЉЕНОСТ ДОБРО ДОШЛИ

'O tempora, 'o mores,
казом Скерлов самотни
стелом надгробном, ето
де последње чиме могу
мисли: још увек у т е м е љ е н о)
проверавати (он мисли: п о у з д а н о)
учвршћивати или одба-
цивати лична уверења. Хтео/не хтео;
може/не може; пову-
ци/потегни – али *саморасправљање*
за њега постаде и оста-
таде први и последњи суд пред којим сад
износи своја мишљења. **Суд тајности** – тако га у себи назива – **мој суд тајности**“.

Сад нам казујеш како је уваљивање наде,
те Ћор-Наде,
коју као да би хтео људима
масовно прописивати попут седатива,
кажеш да утрапити коме нека гола надања,
подметнити му празна ишчекивања,
гроздове шупљих обећања
– да је то једна стара,
прастара,
најстарија,
а како изгледа и једина успешна,
или барем далеко нај-нај-успешнија
демагошка метода у историји?

И то у оба значења
речи демагогија.

И у оном старом, одавно заборављеном,
где демагог беше неко кога је лични углед и част
произвео у ваљаног вођу свог народа;
и у овом данас важећем значењу
по којем демагог јесте народа свог обманљивач.

Без наде отеловљене у велика обећања,
оваплоћене у колективна очекивања,
не може се ни са добрим
нити са злим намерама
владати људима,
као што се не може нити живети
људски.

И тврдиш да је тако
још од прве улице,
од оног првог сокака
који нам неко прокопа
кроз намете Историје?

Још од почетка,
још у праскозорју људског,
тек што им је невешта рука
гребуцнула меку глину
шкрабајући прву сличицу,
прво клинасто словце
– а за људе је већ све,
тако и мит каже,
све је већ било изгубљено.
Све.

*алфа и омега душе
јесте суд тајности,
суд први & суд последњи*

У природи свих судова, односно: судије, суђења, пороте, пресуде и свега онога што чини суд – било да се они, попут древних, позивају на непогрешивост божјег провиђења, на правдољубивост вишње воље, на свето порекло обичаја, или се, попут савремених судова, ослањају на објективне, разумом писане законе, на научне експертизе и анализе, на стручност балистичара и форензичара – свима у карактеру лежи то да у *коначној* (правнички речено) *инстанци*, јесу *субјективни*, што значи: никад до краја поуздани. И мада се чињенице о погрешивости (гле?) судова и

(гле-гле!) и судија, из века у век, од друштва до друштва, изнова и изнова (гле-гле-гле!?) и изнова откривају, оне беху биле уочене још у зачетку историје. Ако који судица донесе одлуку, обзнани човеку пресуду, потпише је и запечатити, а касније се његова пресуда као крива побије, уклесано је на стели с Хамурабијевим ликом, биће удаљен са сучевог трона да никад више на њега не седне. Тако гласи члан закона који је вавилонском краљу у клин казивао лично бог Шамаш, божанство Сунца. Ено га седи на трону над понизним Хамурабијем, и на истој стели, и већ четири хиљаде година, надахњује краља божанском мудрошћу, а обичне смртнике заслепљује жарким, помало неравно уклесаним зрацима. Прва четири члана закона резаног на каменој плочи, односе се на лажне тужбе и оптужбе, на крива и накрива сведочења месопотамских парничара. Ко лажно сведочи да му се језик оштрицом расцепи као гуји сиктавој. А потом овај, дакле пети, потврђује да чак ни некад бесмртни Шамаш, врховно божанство, не уме, и поред онолике васељенске премудрости, ни он не зна како спречити грешке увек смртних судица. Зато, чедо моје, мили мој Хамураби, послушај ти свог старог Шамаша, па уклеши, дедер, једно параграфче и о суцима. И додај још да тринаест пута плате, добро-добро, нећемо *тринаест*, да не избаксузирамо овај наш правни подухват, него пиши да оштећеном плате одштету *дванаест* пута већу од суме коју су му као казну криво досудили. Јер грешни јесу и грешниће. Јер испод оне тоге, и тада и сада, седи судско-људско биће које се зноји, храни, лоше вари или исто тако спава, нешто воли, неког мрзи, и повремено, и поред искрене воље да буде праведно, да добро вагне и одмери, ипак, на случај у којем треба да суди и пресуди, попут обојене светлости филма на бели екран биоскопа, несвесно пројектује своје предубеђење, неутемељени закључак, затомљену фрустрацију, емотивни комплекс, прикривену фобију. Испод оне тоге седи судија, створ људски, с периком на врху

леденог брега, с оноликим седминама подсвесног мрака испод површине сунцем обасјаног мора. Шта ту све рони, шта све ту плива, лови, граби, прождире и бива прождрано. И зато јесу грешиви и погрешиви званични јавни судови, и колико више незванични судови јавности, а колико ли тек онда то јесу судови тајности. Они установљени у мрклим дубинама душе, успостављени у ономе што га никад не види, и не озари светло дана Шамашових.

Зар баш све беше за нас изгубљено још од оног првог,
оног блатњавог трга
око којег нам се скућило неко неолитско,
жмиркаво људство?

Зар су већ тад
свим окупљеним, накупљеним по челу урезали
зар су нам већ тад,
тада „по“, а заправо – заувек су нам „иза“ чела,
неизбрисово, уклесали то фатално:

НАДАЈ СЕ, ЈАДО, НАДАЈ,
ДОЖИВОТНО СЕ
И ЗАЛУД НАДАЈ!

Све што им беше већ било
и што им сад јесте
или тек биће им невоља и биће им зло,
одавно одавно одавно изађе из оне кутије.

Кажу: Пандорине.

То је као да кажу: Дародавкине;
да кажу: Даринкине.

Јер је било,
тако кажу,

руком те Пандоре пуштено.

Ручицом Даринкином.

Кажу да им зло нахрупи на позорницу Историје
још у првом чину.

Обруши се, кажу,
због клете им Дародавке,

обруши се на добро
 као изгладнели вук на јагњад,
 и покла им,
 због Даринке им,
 и прождра им,
 због Дародавке им,
 и растера им,
 због Даре им,
 сваки спокој,
 сваку радост,
 ведрину,
 пуноћу,
 смисао - све!

НАДАЈ СЕ, ЈААДО, НАДАЈ!

Остаде ти само да се надаш да те чека те,
 у оном те сутра те чека те,
 у оном те твојем те малом те сутра те чека те неко те боље,
 можда те чека те мало те, мање те, најмање боље.
 'О, чујеш ли јааадо дроњави ?
 Јер свако ово „те“ јесте „тебе“, јесте „теби“,
 и видиш ли,
 дроњо,
 колико те тога те чега?
 За тебе се није штедело,
 за тебе смо такви смо издашни.
 Значи,
 када ти буде то мало сутра ће ти бити
 исто тако боље,
 и охо-хо лепше,
 и охо-хохо-хоо лакше, лакше-холакше
 него у овом пакленом,
 у овом,
 због наше клетке Даре Дародавке,
 ето-шта-да-се-сад-ради-тако-ти-је-како-ти-је-данашње
 данас.

*шта ту све рони,
шта ту плива, лови, граби,
прождире и бива прождрано*

Над мрклим дубинама душе, у тим дубинама несагледивим, сви смо попут слепаца који су ишли „видети“ слона. Слепи то могу пипањем. Синестезија – видети рукама, прстима читати. Један је слона видео као сличног змији, змији великој – питону. Беше му опипао сурлу. Други се, наравно – не слаже. Њему је слон баш попут стуба. Ваљано беше испипао слоновску ногу. Ни остали се не слажу с првим, али ни са другим, неће ни међусобно, јер исто тако темељно пипају оно што им је од слона запало, коме уши, коме труп, неком реп, онај репић – заиста је кô змија, али не претеруј, слепи брате, далеко је ово од питона, једва белоушка, чак и слепић какав; један се дохватио и кљове, о слепи међ' слепима, лудости казујете, слон је очито нешто неживо, тврдо је, глатко је. Сви смо слепи пред дубинама душе, свако ће сваки пут напипати нешто друго у себи. Слепи смо и пред мрким висинама духа, оним које се простиру изнад очигледног, ван спознатог, као што се над плитким плаветнилом нашег неба пружа недогледна космичка тама. С времена на време одапнемо у то мрко, још од оног огарављеног отиска длана на зиду пећине, нову стрелу-две питања. Стреле нове, оштре, пробуше ваљда нешто тамо горе, падне нам одмах плаха киша, кишица одговора, барица овде, тамо плитка локва. Кад гране, све то брзо излапи на сунцу. Остало тек мало муља, то је безоблично, то је непрозирно, муљ је, и жабе збуњене скакућу по каљузи, пресушила, тако сад поцупкују и она очекивања којима смо хитнули стрелу, шта нам би да се ту станимо, крекећу, да у плићаку очекујемо дубину, да се насучемо. Није важно што испаде муљ, што је кретање – тешимо се, питања су важнија од одговора, јесте, вредност је у

оштрим, далекометним питањима, а тоболац се празни и празни и жабице, ено – трзају ножицама, скапавају, очекивања су на издисају. Доле је мрки бездан, горе је бескрајни мрак, сви смо слепи пред непрозирним дубинама душе, пред недогледним висинама духа. И како знати спознати себе, свет, све, како бити уман, бити мудар, кад је све то негде иза ока, иза очију, очи само сметају. Лажљиве очи које су хајдуке на зло наводиле, све^д гледајућ' доље^д на друмове^д, тако гусла неуки певач, али и умни, најумнији, као Хераклит: Очи јесу људима рђави сведоци, рђави су, рђави... Па и оно Сократово: Знам да ништа не знам – може ли то значити ишта друго, да ли је икад значило ишта друго до: Познајте слепог у себи, гледајте иза очију, видите свет некако другачије него очима, па онда, „*ако те око твоје саблажњава...*“ – зна се шта вам је чинити. Зна се, зна – али свакако не дословно-га-вадити, ископати, јер није ствар у оку већ иза и иза и иза ока, и зато нам некад, и поред очију, остаје само додир, пипање у мраку. И да напипано потом некако саберемо. Мудрост, ако је има, може бити само један океан, једно место прибирања, ту се уливају све те барице, локвице, речице. Прибирајте се, сабирајте, као што се и међу оним слепим, оним око слона окупљеним, ево нашао један мудар, исто слеп, али слуша, слуша их, прибира, сабира, ето, већ му се јавља и слика слона, ноге су на месту, и баш јесу кô стубови кад оонолики труп ваља да носе, ушеса висе као кабанице, глатко је, тврдо је – значи зуб је, кљова од чисте(100%) слоноваче(*avòrio* тал., **Elfenbein** нем., *ivoire* фр., *СЛОНОВАЯ КОСТ* рус., *ivory* ен.) двадесет је, па и тридесет пута (20х до 30х) већа од кљове дивљег вепра (*Sus scrofa*), једино још не зна да ли се слону међу ушесима нос клати као белоушка, а „питон“ му јесте реп, или је обрнуто. Али сазнаће. Мудар сабира, мудри прибирају. БАРИЦА + ЛОКВИЦА + РЕЧИЦА ...има бити... = ОКЕАН. Од најситнијих утисака, од најмањих осета – прави се кула вавилонска. Јер све кише јесу овој планети плахе. Све су само

кишице, и кад су људима најжешће, кад се брда урушавају, острва потапају – по Земљи, за Земљу, тек благо ромињају. Али киши та киша, кише те кишице, па тако оволика мора, онолике океанске дубине – Земљи пуне и напуне.

На дну те кутије,
 – али можда пре сандука,
 јер колико им се зла раширило светом
 то је морала бити каква грдна сандучина,
 мада неки кажу
 да беше тек ћуп,
 али и тај је онда морао бити повећи,
 налик оним великим попут омање куће,
 онаквим које су онда пунили житом,
 – и на дну таквог глиненог
 и празног силоса,
 као од свих заборављен миш, ситни глодар,
 остаде им
 само
 Нада.
 Јер не стиже,
 онако слепа,
 напипати отвор,
 наћи себи излаз,
 пре него што је радознала Пандора,
 опет све затворила,
 замандалила,
 свима им је запечатила.
 Радознала им, трапава им
 Дародавка.

А један
 женомрзачки мит
 запечатио је радозналост жене.
 Митотворац оптужи знатижељу женине природе,
 њену љубопитљивост,
 кô једини, или макар – кô највећи узрок
 сваке људске муке,

целокупног грда светског
и белосветског зла.

Знатижељства,[♫]
благо радознатије,[♫]
па чуђења[♫] и љубопитије,[♫]
здивљења[♫] – ода злог нијесу[♫]
родитељи,[♫] но ти њима разбор,[♫]
оштроумље[♫] – јесу мила чељад,[♫]
па још јоште[♫]
и расуђе ваљано[♫]

На свету[♫] некад[♫] дивно
људски[♫] живљаше[♫] род,
Од зала[♫] свих[♫] склоњен,
од муке[♫] и мучног[♫] рада,

Одавно је то знано.
Откриће је то претопно,
и старије,

Адам не беше ни у петогодишњем плану:
чуђење и љубопитљивост
јесу претече свих знања

Од бола[♫] и болести[♫] сваке,
па и црне,[♫] немиле[♫] смрти.

и свих умећа.
Па и таквих,
оваквих,

којима се стварају женама ненаклоњени,
а неко би заиста рекао,
ето, рецимо ја

Ал' жена[♫] једна[♫] беше
и љубопит јој[♫] отвори[♫] чарни ћуп

– настају мизогени митови.

И пусти[♫] она[♫] светом
све зло[♫] до самог[♫] свезла.

Те приче
о Еви и Лилит,
о Пандори, о Лепој Јелени
и о несрећној,

И невољом се[♫] сваком[♫] напучи
и земља[♫] и море[♫] модро,

о најнесрећнијој Медеји.

и од грђе[♫] муком[♫] најгрђом,
међ' људе[♫] зађе[♫] и сама Смрт.

Многбројне
древне повести,
разне скаске и епови,

легенде, чак и баладе,
 деле са Хесиодовим спевом описе истих
 или сличних женских поступака.
 Сликају их као дежурне кривце људске Историје,
 док су мушка невинашца
 претплаћена на хероје.
 Мушки су Силни.
 Међу њима су они који јесу Велики,
 они који су Мудри, који су Побожни.
 Историјски пренумеранти на ваља се.
 Све пренумерант до пренумеранта,
 само – *ак' се бричи и на мушко личи.*
 Уколико жена по својој природи, дакле, као род,
 заиста јесте била & има да буде знатижељније биће,
 утолико би онда могла бити и бит ће,
 мора бити и биће – **мудрија** од мушкарца.
 А како знам да оно прво јесте & јесте,
 јер о баш о томе мени сведоче
 та староставне омразе на жену и на њену радозналост
 – отуда верујем, заправо – знам,
 знам да ће једном, и то убрзо,
 то слутим попут изласка Сунца
 у ведром, прејасном праскозорју,
clare , clare et distincte,
 да има бити, да мора бити – и ово **друго.**
 И мудрост, односно – Мудрост,
 дакле, Мудрост и Памет јесу женског рода,
 Као и Правда.
 Као и Слобода.
 Тако их приказују и сликари и вајари и песници.
 Увек у женском обличју,
 са совом на рамену,
 с повезом преко очију,
 на барикадама.
 Софија је име жене.

*а онолике
дубине океанске
пуне и напуне*

Свега неколико десетина метара морске дубине нису препрека зрацима сунца. То је плитка, прозрачна међа где се дотичу небеско светло и океанска тама. Плитки појас плаве рибе. Рибе сиње као небо, и рибе модре као море. Мимикрија. По леђима модра, чивит је одозго неуочљив на позадини дубинске таме, а одоздо сребрн трбух, и блиставо се зрцали док плива под намрешканим, валовитим огледалом. Двострука мимикрија. Живети на међи значи бити двоструки плен, и грабљивцима ваздушних висина и морских дубина, и спољашњим и унутрашњим зверима. Трајати између чељусти делфина и кљунова корморана. Плава рибица – опако занимање, каскадер живота.

Камуфлажа, прерушавање, маскирне боје, да би живело, да би се преживело. А неко само расте. А нешто само пасе.

Тако и човек. Плива плава рибица по океану, по непрегледном океану сопствене душе. На међи где се дотичу урачунљивост свести и неурачунљивост несвесног. Светлост рационалног и мрклине ирационалног. Ко ли ће кога ту увребати, уловити?

Али за Скерла су прохујали дани плаве рибе – у сваком смислу тих речи. Мисли да никад више ниједно небо над његовом главом неће бити плаве боје. **Оне** плаве боје. Скерлежијано сад глагоља себи, одавно само себи.

Испрва његове имагинарне полемике држе до дискурзивног квалитета. Тражи истинске, уверљиве и чврсте доказе на које би могао ослонити свој став. Онај који именује *десним*. Али то је због деснице руке. Само зато што је дешњак. Али има и леву. И ништа мање важну. То је као да насумице обележава један крај света. Као да каже: ето,

рецимо... – *источни*. Али само зато што на том крају излази Сунашце, и што се њему, из навике – изјутра прво окрећемо. Наравно, данас је мало људи који у зору заиста погледају Сунце. Већина, бачена у клисуре градских улица, то и не може. Али зато се понеко прекрсти пред иконом или пред каквим другим идолом, а скори сви погледају у часовнике – у митске заступнике и механичке посланике са видика им заувек ишчезле звезде, Дакле, име јесте одабрано насумице, став јесте десни само зато што није леви, што није лево, а није ни горе или доле, није ни чудак нити љубак, није ни врх нити основ, темељ, дно, али зато Скерл увек тражи добро утемељене и допадљиве доказе на које би могао ослањати сваки свој назови-десни-став. Да му се не клима, да се не љуља. Ако нема таквих аргумената, са жалошћу, али неумољиво и праведно – побија самог себе. Руши сопствено уверење. Заправо руши га онај други он. Оно лево ЈА. Онај леви. **ЈА^{ми}_{ми}^{ми}...** – тако га зове – **ЈА^{ми}**.

Испрва је било тако, а потом су понекад, касније већ често, па све чешће и чешће те фиктивне препирке јесу вођене да би му души лакнуло, да би себи првом, оном десном, дао одушка учешћем у партијама невидљивог реторског шаха. Дискусија се претвори у голо говорничко надметање, у безобзирно надговарање у којем је десно ЈА, оно **ЈА^{ЈА}**, све чешће било победник, и све чешће и све чешће и чешће, све док није почело непрестано „побеђивати“ ЈА лево. Редовно би оно **ЈА^{ми}**, које представљаше **њих**, које је заступало неке неприсутне и никад му докучиве неке тамо **њих**, увек је било матирано, надговорено од оног другог у себи.

**А дотле,
док ти овим светом не завладају
те премудро-љубопитљиве жене,
Ђор-Нада ће нам таворити у земљаном лонцу.**

И биће нам онај клин у свакој чорби
 коју људском кува
 и коју му има скувати цивилизација.

Stone soup.

Јер, било нама то по Еви или по Адаму,
 била нам или не била крива Дара Дародавка,
 али нама већ одавно свакако нам зло јесте,
 јесте нам зло, заједно с инсектима и глодарима,
 зло нам јесте, заједно с вашкама и уштвама,
 заиста нам јесте зло и јесте нахрупило у паланке и вароши,
 у касабе и чаршије, у полисе и мегалополисе,
 јесте нам се зло заувек с нама настанило у градовима,
 а све добро нам се, попут гомиле краба,
 заиста јесте нама размилело белим светом.

Разбежало. Заиста. Одиста.

Одиста је живот људи крцат патњом,
 бедом и мукама,
 врви недаћама попут црвѝ на лешини.
 Насупрот небројених невоља остаде нам
 тек тај шушањ сувог лишћа,

то што нам се мрмља са дна Пандориног ћупа:

'О, јадниче, јадо, да се надашшш...,

'О, да се надашш... надашш...шшшшш...

'О, надајмо се, јадовани, надајмо,

'О све док нам се не врати,

док се нама не поврати

златно оно, злаћано доба... Уплешће ме овај

сажаљиви ага, подозрева Скерл, уплешће ме, брине се, увући ме у то библијско јадиковање, па ћу оборити главу, страхује, спустити је на овај ледени мермер, и он ће тако своју у огледалу, и пустићемо, и он и ја, тако Скерл стрепи, допустити да ми се наше сузе мешају с присутим пивом, с расутом ракијом, да ми чистом нам сузом плутају отпаци алкохола. Невидљивим али одсечним гестом, Скерл зауставља агину саосећајну реплику, подиже му клонулу главу, брише му сузу тражећи у огледалу своје окрвављене очи. Подиже уоколо свог

ЈА висок бедем, округ копа дубок, дубљи, најдубљи, шанац, натеже лукове речи не би ли одбио најезду те агине емпатичне **ми-ми-ми** чете. У опкоп полако, тихо, утаче поверљив тон свог монолога, да плави, да преплави, да неосетно потопа, да стрелама реченица одбије, сузбије те агине **ми-па-ми-људе**. **Знаш, друже, тога не беше, никад ти не беше таквог доба.**

Никад никад.

Осим што им је послужио као разлог за клеветање жене, за измишљање праженског греха, тај мит о златним временима, јесте још само једно, само ка другој страни времена окренуто – шупље надање.

На другу страну од оне на којој лежи будуће царство божје, и вртови им рајски, и таква им поља и ливаде блажених.

Заморена од испромашиваних очекивања, од недочеканих будућности,

Лаж-Нада се одавно окренула ка упокојеним почецима.

То почивше,

то бивше,

то јој више нигде не мрда,

то јој мирно лежи као беживотна иловача.

Лако је сад то глинено гађати и погодити.

лакше га је потрефити,

још ласније тревити.

Нема у гробној иловачи тих златних времена,

нити их беше,

нити их има бити.

Овако-је-како-је,

и остаће тако до бескона,

а јесте од искона,

Још од почетка повесног постојања људи.

Још од зоре оног првог дана

у првом месецу
 у првој години Историје.
 Од памтивека је живот у држави,
 у свакој држави,
 већини био мучан и мучнији.
 Бескрајно таворење светине у оскудици,
 у трпљењу и потлачености,
 и таворење у најгорем,
 у оскудици свих оскудица,
 у потчињености сваке потчињености,
 у трпљењу трпљења
 – у непрозирном незнању,
 у мрачном,
 и најмрачнијем
 – у сујеверју,
 у празноверицама,
 у предрасуди.
 То је кад и не знаш да не знаш
 – ето, колико је,
 толико је мрачно!

*да би души
 лакнуло*

Некада се то беше означавало речју *занимација*, потом се чешће почео користити варваризам *hobby*, а данас су и те речи и њихови садржаји потиснути такозваним *игрицама*, вишечасовним, а неретко и вишедневним замлаћивањем пред екраном рачунара. Скерл је мислио и смислио, и више пута то на различите начине изговорио, да *компјутерске игрице*, иако вероватно погубнија, по душевно здравље опаснија залудица, говорио је, ипак нису ништа већа дангуба од старих добрих занимација оличених у

бесмисленом гомилању маркица и значкица, или у градњи минијатурних авионских макета, казивао би, и патуљастих бродова у стакленим боцама, или пуштању папирних змајева с какве чуке, или одласцима у оне аматерске, дакле савсим несврсиходне, често и безуспешне пецарошке походе, рече, и сусрете са ројевима комараца. Па ипак, неприметно, како од других тако скоро и од самог себе, и он је почео печати своју доколицу, стекао је занимацију, нашао свој *hobby*: од целог света скривену, унутрашњу препирку са собом и тим истим светом.

Како се временом та полемика од претежно интелектуалне, утемељене на разлозима, на рационално изведеним доказима, (о чему смо већ говорили) претварала у емотивну, у расправу вођену испрва племенитим осећањима, а потом и бурним, афективним стањима, и како му је све мање служила да утврди, учврсти своје ставове, а све чешће беше механизам одбране којим је како-тако уклањао или макар ублажавао неку фрустрациону ситуацију у којој се задесио, та мисаона метода, након преображаја у *hobby*, даљом неуротичном мутацијом постаде дубока, лична пасија, неуклоњива страст. Скерл је унутар себе био основао стално отворен полемички клуб спреман да о било чему започне расправу са самим собом. Отуда, након свадљивог Мишел-агиног цоктања, појава унутрашње препирке није сама по себи била неочекивана, већ зато што је Скерл помислио, заправо више слутио, да због спољашњих догађаја који га снађоше, и душевног стања у које је запао, тренутно у том клубу нема никог, или барем никог расположеног, способног за полемику. Али има ли иког ко се није преварио процењујући колико га је у њему самом, колико снаге, хтења, воље? Процењивао па преценио, своје мало подметнуо себи као **ВЕЛИКО**, као неко **МНОГО**. И потценио – па на неко **ВЕЛИКО** навлачио кошуљицу малог, и запео да једно **МНОГО** угура у чарапицу.

А зашто би морало бити тако још од искона?
 Баш од прве зоре?
 Од првог века?
 Од неког првог првашина, од неке првотије, од првања...
 ... од било чега првог, од првог бла-бла-бла?
 Несумњиво да тако јесте хиљаду и хиљаду година.
 И хиљаду.
 И додај још хиљаду-две.
 Ако хоћеш и три.
 Заиста, тисућама лета људе креће и покреће
 само шушањ сувих надања.
 И јесте нам сад цивилизација дошла кô омча,
 замка из које се више не може.
 Омча обложена надама.
 Меким,
 најмекшим,
 да нас не жуља,
 да се не досетимо,
 да се не ритамо.
 Само нам, с времена на време,
 мењају облог на омчи.
 Пресвуку нам ту одавно збабљену Ћор-Наду.
 Облаче је у различите крпице
 кô девојчица лутку своју беживотну, молвану.
 И све се то збива одавно.
 Али – да ли баш од искона људског?
 Још од првог што се људским назвало?
 Или што се назвало културним,
 или цивилизованим,
 или како год, али зар још отада?
 Сумњам!
 Јер што би људи нахрупили у тај урбани тор,
 шо би главињали да се цивилизујемо,
 да нам макар у почетку,
 да нам макар у тој првој зори,

у том првом дану,
те прве године,
заиста свима
не беше добро?

Не зато што им јесте било добро
него што се **надаху** бољем.
Згомилаше се у насеља и градове
из истих разлога због којих се и данас
претварају у урбаноиде
и они малобројни преостали неолићани.
Она рурална створења што у свој првој градској сезони
неспретно табанају асфалтом
по којем пљују,
псују
и лутају,
налик плахој зверчици
коју је зимска глад приморала
да стрепећи њушка канте са смећем и отпацама.
Због оног о чему се овде,
глуви мој, мој глуви-глуви Ага од Зрцала,
о чему се све време и казује и говори и прича и беседи:
због голе,
због до костију огољене **наде у бољитак**,
због окошталих,
до последње капљице сржи испоштених,
испијених,
шупљих надања.
И тако јесте још од почетка повесног постојања људи.
Овако је још од прве зоре оног првог дана,
у првом месецу,
у првој години Историје.
Још од оног трена кад над овим светом
изненада закмеча Повест,
мала,
балава,
запишана Хисторија.

Огласи се налик божанском новорођенчету,
 златокосом небеском одојчету,
 оном које у леглу мита,
 у једној несагледивој колевци цивилизације,
 дерњавом обзнањује своје заувек захтевно постојање.
 До тог тренутка спокојно трајаше
 једна преисторијска људскост,
 она девичанска, првобитна људскост.
 Она праљудскост коју је сусрео,
 милион година пре ове данашњице,
 један вечито пређашњи милион година
 и пре сваке друге
 и треће,
 и пре сваке будуће
 и суббудуће и накбудуће данашњице,
 онда кад постојаше само та људскост,
 та чупава, неочешљана, с којом се,
 пре једног вечно невиног милиона лета,
 у себи се беше срео,
 у себи је нашао,
 у себи неговао
homo habilis.
 Онај вешти.
 Онај спретни.
 Онај чији прсти,
 један по један,
 од палца до малог и домалог,
 откриваху сврху властите сврхе,
 и сврху откриваху те сврхе,
 и сврху њене сврхе откриваху,
 док су им се живци и дамари под јагодицама
 били рашљали и беху се укрштали,
 да би себе сплитали и уплитали у чвориће,
 у петљице и узлице све дивотнијег плетива,
 налик везиљи која плете красну, најкраснију чипку.

Потом је ту људскост,
 ту прстима напипану *humanitas*,
 преузео и гајио,
 милион лета је гајио,
 и милион зима,
 и милион осталих годишњих доба,
 заплитао је, доплитао – *homo erectus*,
 онај који се *подигао*,
 онај који се једном *усправио*,
 који се заувек *узвисио*,
 и који је на ту двоножну узвисину
 подигао и своју *humanitas*.
 Онај што је, у том праскозорју човечности,
 дижући се споља,
 изнутра бејаше узвисио и људскост своју,
 у себи је осовио
 и усправио је и усправио се,
 и онда је у тој усправној, двоножној пра-зори
homo homini био *homo*
 – само *homo*,
 само *човек*.
Човек човеку беше *човек*.
 Коначно, на тој висини,
 у тој осовљеној праведрини,
 дохватио се чисте људскости и *homo sapiens*.
 Онај *разумни*, овај *разумни*, овај-овај,
 овај што нам и дан-данас вири из зенице,
 иза зенице.
 Само тад беше онај који се радовао,
 сваком се изласку сунца радовао,
 и сваком пару људских очију који би угледао,
 које би срео – радовао се,
 и беше му драго што *homo homini* још увек јесте *homo*,
 и не знајући што му је то драго,
 нити шта му је толико драго,

и не знајући да му штошта јесте драго,
 и не знајући шта то среће у људима које среће и сусреће,
 и што ли је толико срећно ли срећан,
 нити да јесте срећан,
 пресрећан,
 прасрећан,
 баш тада,
 у тој осовљеној праведрини,
 док беше живео свој живи живот,
 док беше трајао по безазленој људскости својој.
 И живо је живео,
 тако незлобиво разуман,
 штошта незапитан,
 радовао се чедан, радовао,
 неупитно драговао, друговао,
 дуго, дуго и прадуго живео разумни са својом *humanitas*,
 и шарао окером стену,
 глину дланом месио меку,
 тесао тврд камен,
 глачао најтврђи,
 и низао у чарне огрлице седефне љуштуре шкољки,
 и фрулом коштаном месец дозивао, изазивао, чикао.
 И живљаше тако,
 живљаше с кротком људскошћу својом,
 живљаше као са душом рођеном, с најрођенијом
 јер бејаше *homo homini homo* – само *homo*,
 само **човек**.
 И биће то,
 биће *hominum homo*,
 све док се не буде изобразио у *homo duplex*-а,
 док се не преобрази,
 а преображавао се – у *homo politicus*-а,
 и биће то, биће то **биће**, биће све док . . .
 – али, ево – већ и беше то,
 некад бејаше,

некад бејаше то био,
јер отад се изопачио у *homo oeconomicus*-а,
јер се данас претвара у *homo stupidus stupidus*-а,
јер му се људскост,
она рођена у девичанском наручју живог живота,
она *humanitas* дојена чедношћу прапостојања,
она простодушна,
незлюбива људскост,
она му се преобратила у препарирану људскост закона,
изобразила се у законску људскост.
Његову девичанску људскост,
Историја,
још век малолетна,
сасвим детињаста,
то дерле,
удавило му је људскост,
угушило је попут безазленог мачета,
утопило је у фризирану људскост норми,
канона и регула,
у кастрирану људскост кодекса,
легалности и параграфа,
у људскост устројену правима,
дужностима, обавезама,
ушкопљену грехом и грешницима,
у сакату људскост зависти,
у људскост сујете и људскост неситости,
и људскост похлепе,
у обogaљену људскост таштине и лаконости,
у кљасту људскост блуда,
у људскост испразности,
ништавности и ништарија,
у нељудску људскост беде и такву људскост патње,
и у нељудску људскост људске муке,
у такву људскост људске халапљивости,
и људскост грамзивости,

у људскост грабљивости,
 и људскост мржње и злобе,
 и у људскост зла,
 и у зло људско,
 и у људско зло,
 и у зло,
 у зло,
 у људскост злочина
 и људскост злодела,
 и људскост злотвора,
 у људскост насилника,
 и људскост крвника,
 крвопије,
 крволока,
 у људску нељудскост толиких разбојника,
 у људскост толиких силеција и силоватеља,
 у људску људскост непребројних зликоваца,
 у људску људскост убице,
 и људскост укољица,
 у сву ту обogaљену људскост
 људске обogaљености.

А почело је онда кад се у том првом Првом дану,
 док је Повест кмечала над још увек чедним светом,
 почело је кад се један први Први *duplex*
 попео на први камен за Првог.

На прву Прву каменчину
 испред првих потлеушица.

Почело је кад се један Први
 првобитно узвисио над осталима
 како би им први обзнанио сан.

Један онај тамо неки Први сан.

Онострани.

Почело је кад су примили Прву поруку
 с неког им тамо
 оног света.

Почело је онда кад им се над главама првобитно заорило:

- 1.** **'О надајте се, дроње!** **1**
- 'О покајте се, дроње, 'о надајте се,
 пре но што склопите очи, пре него вечно усните,
 душу испустите, светом промените, преминете, скончате,
 свиснете, скапате, папке отегнете, изујете поткове, рикнете,
 баците кашику, липшете, цркнете, крепате,
 о'покајте се пре свега тога, јер тамо горе, тамо негде тамо,
 имате клечати, бедници, надајте се, шугавци,
 пузаћете тамо као змије уз небеске скуте самог бсџге,
 и браће неке бсџгине, и папучу љубити бсџгину, **10**
 и покорно чешкати дебеле табане бсџгине братије,
 али купати се зато у меду, у млеку, губавци,
 у медимлеку, гоље,
 шеве ће вам, надајте се, горе ће вам шеве печене гугутати,
 а ви их, јадници, ждерати, жвакати, гутати,
 док вам буду хрскаве цвркутале на рамену губавом,
 шугавом,
 бићете бубац у рајском лоју,
 горе ћете прсте своје сакате, оглодане лизати,
 а све душманско, бедници, **20**
 све јеретичко што овде доле помлатите,
 покољете,
 све бунтовно што сада пријавите,
 све безбожно што дојавите, попалите,
 биће вам тамо робље рајско, слуге ваше, дроњавци,
 трпите зато, гоље,
 славите, славите, матер вам жалосну,
 што блажени сте, гњиде, јесте,
 само кулук кулучите док је света и века,
 до медимлека, до шева печених, **30**
 славите, надајте се, а цару, зна се
 – дајте цару царево,
 и ништа не брините, губавци, весело, гоље, весело, **33**

4. **јер** ето даће вам се, хоће-'оће, 104
 да згодније рачун рачунате,
 да ми лепше, матер вам жалосну, разбрајате,
 даће вам се прво као један неки дан понедељак,
 па неки дан уторак,
 бројте само, бројте, мали, па домали – таако,
 па једном и један дан петак, 110
 то је пети – дакле палац,
 тамо где је, блажену вам матер, био палац
 пре него што га фик, 'ко секиром, 'ко српом,
 а неком га је и губа губица оглодала,
 али само чекајте, гоље,
 скупљајте дане у кутијице својих надања,
 као пацов, шугавци, суво зрневље,
 пабирчите их, рецке зарезујте,
 док кичми последњи пршљен не изрецкате,
 али кулук кулучите што блажени сте јесте, 120
 забавите се, заиграјте, бројите, урезујте,
 док блејите, окапавате, чекајући,
 стоко себарска царство као небеско,
 ево славите,
 што даће вам се јадовани и дан среда,
 то је у средини, вашљивци,
 па суботњи неки дан, шабат,
 па дан кад се буде ложила под вештицом ломачица,
 ватрица под вештицом и под једним који чара чаролију,
 забавно забаван дан, дан–забавник, 130
 то б~~о~~га баш воли, а и ваља вам време некако убити, утући,
 утуцати, туцин-дан,биће дивног вриштања, несрећници,
 па живахни јауци, баш занимљиво,
 вредеће вам дан туциндан, дан–забавник,
 кукавци,
 матер вам блажена, за читав месец чекања,
 јер ваља време убити, лакше окапавати до оног,
 кад ли ће више, као/кô царства, 138

5. **јер даће вам се месец јануар, и такав март,** 139
 само ми мирно кулук кулучите, славите, 140
што блажени сте јесте, жалосна вам матер, биће и мај,
 и ускоро ће, 'оће-хоће,
 и то ће као доћи царство, трпите,
јер вам се има дати месец, дроње, ево листопад,
 студени месец, просинац, босјаци,
па земљотресац, дииван месец кад се земља има отворити,
 зинуће вам под ногама црна земљица
 и страћаре вам прогутати,
 сатрти ситну стоку и чељад,
 убогаљити крупну, 150
 и стоку такође,
месец баш забаван, славите само, котите се, множите се,
 трпите благо вам, крици, јауци, вредеће вам то,
 марво кметовска,
за читаву годину блејања, окапавања до царства,
 матер вам жалосна, као небеског,
па година глади хоће вам се дати и даће вам се,
славите, славите, блажени јесте, живино тежачка,
 биће то занимљива, узбудљива година,
 желудац се има, благо вама, 160
уз кичму привијати као штене уз кучку крепалу,
 губавци, трпите, надајте се, блажени сте,
 ето јесте, јер има вам се дати, гољавци,
и година кад од истока буде јездила звезда као репата,
 дакле, година је куге, године море, чуме,
 добићете, благо вам, лето општег сатирања,
 славите, веселите се,
 јер сам ће ђаво небом јахати,
 душе вам бедне морити, купити их,
као прождрљив твор јаја из квочкиног гнезда, 170
 славите,
 славите,
 надај се, стоко себарска, 173

6. **јер даће вам се, матер вам блажену,** 174
 многе године рата,
 а сви знате – игранка је рат без престанка,
 време лети као лудо,
 ту је све урачунато,
 све у једном,
 и крици и јауци, спаљени и сатрвени, 180
 то је тек забава небеска, шугавци блажени,
 ратовање, жалосна вам матер, царско лудовање,
 кад је бал нек је гас-маскенбал,
 сузавци,
 пликавци,
 загушљивци,
 нек је сајам бојни стогодишњи,
 вашар са пуноспратном, многокатном кућом страха,
 само парицу дајте да уђете,
 нема никад, благо вама, да ми потом изађете, 190
 сајам ратни, кланични, са џиновским точком грозе,
 тек крајцару, дроње, дајте,
 за крајцару се окачите, окешате,
 вози, вози,
 нема паре да се после откачите,
 зато славите, кукавци, матер вам блажену,
 само кулук кулучите, ето, врти се врти, благо вама,
 игранка лудованка, ту вам нема чмавања,
 марво кметовска, нема блејања,
 видите ли како се сад најбрже окрећу, троше, 200
 пролазе вам године стрепње,
 месеци језе, утуцате дане ужаса,
 забавите се, трпите, надајте, славите,
 крваво се поиграјте окапавајући, чекајући, дроње,
 царство вам, матер вам жалосну, као кô небеско,
 блажени сте јесте, стоко сељачка
 блажени сте, губави босјаци,
 блажени, марво, просјаци, 208

8. јер по истеку тих преврнутих месеци, 244
 тих преврнутих дана,
 даће вам се, хоће-'оће, оће-хоће – већ тада вам се има дати,
 кад сте већ толико запели с тим превртањем, извртањем,
 даће вам се, кукавци шугави, надајте се, наду надајте,
 и једна као звечка политичка, играчка-рачунаљка,
 време њом као никад, никад-никад-никад пре 250
 има да убијате, као никад да га утучете,
 да скратите лета коју тисућицу
 док блејите ли, дроње, блејите, трпите, окапавате, надате,
 царство чекајући, матер вам жалосну, неко као кô небеско,
 има вам се дати, славите бедници, што блажени сте јесте,
 даће вам се играчкица, политичка живино, радујте се,
 кукала вам мајка, веселите се, вашљивци, благо вама,
 добићете звечку-рачунаљку, сакати и глуви,
 црне куглице и куглице беле, кљасте и ћорави,
 и голуждриво једно, дроње, право гласа, мутави, 260
 да се играте колико хоћете, живино политичка,
 колико хоћете да бирате голуждравим својим гласом,
 да се доживотно играте избора, марво нема, бирачка,
 да вам тако, попут пршљенова које вам пабирче,
 које вам нижу, весела вам мајка, као шупље ђинђуве,
 и гласове, ето, одсад да вам мало сабирају,
 па се имате диивно забављати бирајући себи,
 стоко глува гласачка, стално једног те истог као друшкана
 кô политичког, једног који уме баш лепо цртати, сликати
 шеве печене, 'ма кô живе, 'ма само да проговоре, 270
 то мајка више не рађа, блажени сте јесте,
 и једног, брата му рођеног,
 који зна баш све слатко све обећати
 и опет обећати и опет и опет и опет,
 и колико хоћете пута вам, прње,
 тај вам има чврсто обећати брда од меда,
 обећавати, веселите се, мусавци, куле од млека,
 весели се, живино политичка, марво бирачка, 278

9. **јер** сами ћете себи такве, радујте се, смрдљивци, 279
 све такве ћете себи, веселници, кукала вам мајка, 280
 бирати звечком, дроњавци глуви, звечком политичком,
 играчком-рачунаљком,
 голим правом, смрдаћи мутави, голог гласа,
 бируцкаћете,
 бирати,
 колико хоћете,
 кол'ко 'оћете пута их бирати, живино политичка,
 радујте ми се, рђе убоге,
 куглајте ми куглицом, куглајте, убацујте,
 и ви се као кô нешто, ко вас пита, питате, 290
 марво бирачка, стоко гласачка,
 ето вам се од толиког еј,питамо се! бре питамо!
 јајца бирачка у траљавим гаћама
 имају баш као кô раскрупњати,
 баш доообро отегнути, омаљавити,
 што глас голи, голуждрави, сви ћете добити,
 штрокавци мутави: сви,svi, сви, svi, сви,
 чешкајте се, чешкајте, глуваћи, дрпајте, није шала,
 и ви се као ко вас пита бре глуве имате се питати,
 а у гаћама се ето баш растегло то 300
 ејпитамо,брееесепитамо,
 охо-хо-хо, јарци мусави, се питате, чешкајте се, дрпајте,
 имате шта, смрдаћи, имате се за шта ухватити,
 уфатити, и наду надати, само рад радите,
 отегло се, отегло, се питате, се питате,
 за глас се голишав, веселите се, кукала вам мајка мутава,
 за голи се, глуваћи, имате, голаћи, држати, за голо право,
 то ћете тад сви сви сви имати,
 голо & право,
 само надничите, рад радите, радујте се, чешкајте, 310
 дрпајте и рад ми радит , и наду надајте, и радите, радите
 и весело ми ричите, мутава марво бирачка, се питате,
 глува стоко гласачка, радосно мучите, мууучите, 313

- 10. јер** тада ћете сви добити голо, голаћи, право гласа, 314
- баш сви, ама сви, сви сви **СВИ СВИ**,
али само ако тада нисте нека било каква женска жена,
само да ми нисте тада смрдљив црнаћ, ил' вашљив жутац,
ил' бездом просјак, ил' сељав тежак, ил' подли јеша,
ил' настран пеша, само све то,
само то, ил' то, ил' то, ил' то, ил' то, 320
- а свим осталим, баш свима, свима, свима, свима, свима, свима, свима, свима
даће вам се гола звечка, хоће-'оће, и 'оћете лепо куглати,
баш ћете лепо бирати, лепо се играти,
ево, већ вам звецка рачунаљка, живино глува политичка,
куглај се, куглај, стоко кљаста гласачка, рад радите, истрпите,
весела вам мајка мутава, ето вам је дошло, рђе дроњаве,
да се као ко вас пита, гоље, се питате, бирај марво ћорава,
бируцкај себи вође слепчовође, лајавце налицкане,
рад радите, трпите, истрпите, штрокавци, а друшкани
полититички имају, само они имају, једино они, 330
- нико нема, ники, а они – ето још од давнина, од деде прадеде,
од наврндеде полититичког имају те имају поуздане,
нај-нај-поузданије, свеже, свеже-свеже-најсвежије штампане
дрееевне мапе, читави су вам то, прње, краасни атласи
давно покопаног, свеже нацртаног, рајског и блага царског,
још вам се на тим краасним дрееавним картама
размазује фришка боја, мешају се, мрљају, свеже офарбани
путеви са сликаним путићима, мрсе вам се бојене стазе
са цртаним стазицама, са тајним, једино слепчовођама,
вашљивци, знаним молованим древним богазицама, 340
- тамо ће вас, туда вас, тако вас, само вође-слепчовође,
живино политичка, имају повести, јер тек што нису, истрпите,
смрдоње, довешће вас, хоће-'оће, до оног мрсног медимлека,
и до рајског лоја, а и лоја овоземаљског, рад радите,
па ко шта воли нек изволи, радујте се, кукала вам мајка,
прсте ћете, марво бирачка, сакате, откинуте, да умачете,
зато трпите, наду надајте, истрпите, надајте, надајте, 347

- 11. јер свом бсѣги и братији и свом вођи-слепчовођи,** 348
 сви јесте сад исте им сад прње, веселу вам мајку,
 сви сте им сад пролетери свих сте им земаља, 350
 и поља и шума и рудника и фабрика,
 како вас сад то меље,
 смрдатори свих земаља, како вас то гута,
 гушавци свих земаља, јектичавци света, али истрпите,
 рад радите, крв искашљите, радујте се трудбеници,
 кукала вам мајка, истрпите мусавци, свануће вам,
 хоће-'оће, 'оће-хоће,
 ништа то што вашим костима голаћким ложе високе пећи
 свих земаља, и ложе их костима ваших свих земаља жена,
 истрпите весела вам мајка наду надајте, 360
 док вам на живо ждеру
 цигере беле, биле, бијеле и црне, мљацкају јетрицу,
 док вам глођу ребарце по ребарце, рад радите, радујте се,
 то крвљу вашом вашљивци подмазују машине прогреса
 људождерног свих земаља,
 и подмазују их крвљу жена ваших,
 и крвљу деце ваше свих земаља,
 истрпите, рад радите,
 ето вам радости, тек што нисте плућа, јектичавци света,
 испљунули, веселите се гушавци свих земаља, 370
 свануће, само што вам није тек вам се смркло, век-два-пет
 – шта вам је то, само да се разиђу загушљиве димчуге
 прогреса, свануће једном неком ваљда негде ваљда,
 'оће-'оће, 'оће-'оће
 истрпите, отрпите пар stoleћа, рад радите, радујте се, рђе,
 само да се дигну ове љуте маглуштине напретка,
 прсте ћете оне сакате, откинуте лизати,
 и биће флашираног млекомеда и шеве какве,
 макар куване, раскуване,
 а дотле, смерно, заглушени сиренама, 380
 омамљени шиштањем паре, покорно ступајте у душегупку,
 весело, у костоломку, 382

12. јер надајте се, надајте, само се надајте, наду надајте, 383
 да макар оном старом прастаром дртавом бсџги,
 и братији бсџгиној,
 сви и даље јесте исте сте им прње,
 сви сте им пролетери свих сте им земаља,
 и поља и шума и рудника и мардеља,
 и пролетерке сте јавних кућа и бурдеља,
 и пролетерчад фабричка, творничка, гладна, голаћка, 390
 а сви ћете, дроњавци, ускоро једном некад у небеску
 печалбу, 'оћете-'оћете,у царство му као, сећате ли се,
 памтите ли, оно као кô небеско,
 и сад јесте прње емигрантске, колонијалне, али бићете горе,
 'оћете-'оћете,
 бићете на небу имигранти кô небески,
 'оћете-'оћете,
 и зато вас сад тако небесне, тако небеске,
 брже вас сад овде доле прождиру, горе вас шаљу царства
 фабричка, касапе вас империје творничке,
 400
 лакше вас мрцваре, варе краљевине вреле паре,
 како вас то сад прецизно механички меље, дивота једна,
 како вас то бешумно, чудо једно, електрички гута,
 али радујте се, кукала вам мајка, рад радите, радујте,
 што језици вам, ето – поплавише,
 али сасвим стручно, баш научно,
 све ће вам то једни знанственици лепо тумачити,
 скроз растумачити, протеини, скроб, целулозе,
 авитаминозе, туберкулозе, парализе, колере, маларије,
 дифтерије, тифуси и сифилиси, 410
 а све зато што је та крв вам крвава у вама назадовала,
 и то усред среде средине, вашљивци, напредног напретка,
 'е баш нађосте ка' ћете, мајку вам веселу, да ми тако,
 смрдљивци, крваво назадујете, рђе лење, па трпите мало
 доживотно, рад радите, наду надајте, немојте ми назадовати,
 ни јетром ни бубрегом ни крвном сликом, не исплати се,

- трпите, крв мокрите, али радите, радујте, надајте, 417
13. јер вама се то скроз знанствено разредило, 418
 сасвим научно убледело,
 крв вам назадовала технолошки усред среде напретка, 420
 матер вам назадњачку,
 зар због мало милијардз тона угљен диоксида,
 зар због онолицко милиона кубика угљен монооксида,
 и тих тол'ко вагона којекакве канцерогене прашине,
 ако вам је загушљиво,
 а ви, рђе вашљиве, не дишите, трпите.
 дисање, радујте се, наука каже да није ни здраво,
 шкоди плућима, зато сте и јетрицу за доручак исповраћали,
 и гуштерачу за ужиницу, радосне вам мајке,
 само зато што се нагутасте коју литру живе, 430
 по који галон олова, сумпора, хлора, флуора и таквих трица,
 што вичите, рђе, да то нисте пили, да то нисте локали?
 не дерњајте се, не буните се смрдоње!
 ко вас лаже, ко? кад научна таблица лепо научно каже,
 ево – ни научни графикон научно не лаже, неће он то,
 ево, лепо кажу да вам крв више и није крв но пишаћа,
 све вам то, ето вам радости, научно дошло исто,
 крв водњикава и крвава мокраћа, и кожа вам се, ето,
 веселе вам мајке, утањила, излизала,
 па вам кроз кожу продерану, кожу прозевалу, 440
 кô лакат из ритаве кошуље,
 кô бело ребро из распорене утробе,
 вири вам сад насмејан, румен, златокос прогрес,
 деран један радознали,
 али радујте се, вашљивци, рад радите,
 истрпите индустрију, штрокавци, јектичавци,
 будите кротки, будите јагњад пред законима,
 будите волине у јарму параграфа, кô некад цару,
 смрдљивци, сад грбаче погните, мајку вам веселу,
 пред државним властима државне државе, 450
 хајде прње, буљави гушавци, рад радите, трпите, надајте,

- радите, радујте, туберани, радујте, радите, 452
- 14.** јер, 'оћете-нећете, ко вас, питате се, гоље, пита, 453
- веселници, не копрцајте се, не отимајте,
но радујте се, штрокавци, рад радите, надајте,
истрпите ако треба и кундачења, трудбеници,
истрпите, веселе вам раденичке мајке, прописна кундачења
само либералне жандармерије,
само републичке карабињерије,
само демократске полиције, 460
само народне милиције,
дајте закону законско, живина сте политичка,
марво бирачка,
истрпите, јектичавци, веселници, кукале вам мајке,
кад вам прописно, по параграфу, одбију бубрег и други,
ето вам весеља, радујте, надајте,
оба ће вам бубца тако,
'оће-'оће,
обојица ће у онај рајски, бедници, лој,
прсте на преси откинуте, на стругу самлевене, 470
да лижете, полижете, па и зубе ће вам државни кундачари,
добри су то момци, здрави, прави, тупи,
сасвим законски глупи,
брзи на батини, обучени костоломци,
па ће вам уставно, по параграфима, радујте се,
просути зубе, и шта мари, живино политичка,
стоко гласачка, шта мари кад се тамо,
тамо где вас воде вође слепчовође слатких надања,
све друшкани ваши моловани, избрани-реизабрани,
кô јаје јајету, 480
тамо се има само кô обећано медимлеко сркати
испод шева нацртаних, само рад радите и радујте се,
и шта ће вам крезавци зуби, тамо ћете до воље миле,
под шевом цртаном, гушавци, пити само обећани,
флаширани млекомед, веселите се, гутајте, надајте,
погните, рђе, шије пред братијом државном кô пред бсзгом,

- исто вам је то, рад радите, исто је то, исто, исто, ист^со, 487
- 15.** јер њихове су сад ваше кости 488
- које вам је б^со^го, ономад,
од земљице црне умесио, и месо вам око костију, 490
кол'ко год да га је, не буните се матер вам назадну
– и његово је и њихово,
и ви босјаци, просјаци, раденици, тежаци,
сви сте јесте по закону сад месо сте државно,
посед њен, стадо бирачко, трпите и отрпите,
обасјаће и вас нацртано сунце прогреса,
певаће вам песмице сликане шеве печене,
за вама ће прње звонити звона напретка,
а држави, зна се – кад затражи,
смрдатори свих земаља, 500
даћете државно, и ето вам весеља,
радости вам ето, рђе, радосне радости,
бићете храна врелим цевима топова,
ручаће вас,веселе вам мајке, минобацачи,
ужинати разарачи,
по бодљикавим жицама државних међа сушиће се,
прње сте државне, ваша њена црева,
и кости ће вам оглодане, патриотске,
туристички брендиране, кô цепанице на камару сложене,
збирати по домољубним костурницама, 510
марво политичка, ал' радујте се, кукале вам мајке,
радујте се милиони, обасјаће и вас, ил' неког већ,
није смрдаћи важно кога, јер сјаће, обасјаће,
'оће-'оће,
некад неког мусавци, неко нацртано, штрокавци, сунце,
само се надајте, певаће му из фритезе сликане шевице,
цртане шевице пржене, распеване,
а дотле – не играјте се својом њеном главом,
него држави државно,
и братији, наравно – дајте њихово, 520
дајте милом и радујте се, кукале вам мајке, надајте се,

- надајте, радујте, рад радите, 522
- 16.** јер свиће вам, штрокавци, ево – свиће, 'оће-'оће, 523
- само што сад мало ништа не видите од црне, прецрне
димчуге, и гуши вас скроз помало љута маглуштина,
сасвим вас дави мало па вам само, ето вам весеља,
очи испале,
па само зато не видите
како вам је, голаћи, скоро свануло,
тек што вас није тако слепо оно зацртано, нацртано, 530
лепо обојено, права лимун-жута,
сунце вас је обасјало, радујте се, истрпите,
ево вас сад, после силног кундачења,
и камара одваљених бубрега,
и хрпе просутих зуба,
и хрпе зуба с поломљеним вилицама,
и хрпе вилица с разбијеним главама,
а крв је прописно опрана,
испрана,
све окречено, 540
кô да ништа није било,
ево вас сад и нови уставни бѣоѣго хоће најзад пѣоѣгледати,
ево дошло вам је и то доба, јесте бедници,
дође и тај час кад нови кô уставни бѣоѣго каже да сте му,
али сад кô заиста заиста, тако му наде моловане,
и повеље калиграфисане,
сви сте му јадници једнаки паћеници,
еј! – прње сте равноправне, само трпите, вашљивци,
рад радите, радујте се, кукале вам мајке,
ево уделиће се сада свима-ал'-свима звечка биначка, 550
даће се и женскаћима, дуга им коса, а онака им памет,
ал' 'ајде, даће им се голишаво кô право гласа,
ето вам голог прогреса, гоље, јер то није, рђе,
онај бѣоѣго староставни, сенилни, кречана дртава,
ово вам је јуху-хуху-хуху уставни,
веселите се, кукала вам мајка, дивној промени,

- радујте се, прње, надајте, рад, гоље, радите, 557
17. јер дошô вам, бедници, кô један мрсан, масан, 558
 дебел напредак, прдљив, смрдљив, задригô,
 ал' шта ћете јектичавци, 560
 гасови су то,
 моноксиди,
 диоксиди,
 требало је тол'ки напредак нагојити, натовити,
 зато прди, све пуца, уши буши напредан, ужирен,
 зато смрди гузоња прогресни,
 дими то до бѡге на висини,
 и самог нам бѡгу гарави, очађави,
 али ето вам тако тован, дебео, гоље голаћке,
 донео радости, новости, смрдљивци, 570
 сад се могу и женскаћи,
 до миље воље напредне играти бирања, испирања,
 лажирања,
 сукња им окраћала,
 и коса им сад окраћала,
 а и памет им ето таква остала,
 таман да може и женскаћ до миле воље гласати
 за свог слепчовођу надања,
 што је, секо, сладак, бируцкати свог,
 јој баш је сладак, цртача обећања, 580
 изгласати себи свог рајског сликара,
 ја ћу овог слатког друшкана изабрат себи
 за молера шева пржених,
 гле', секо, како ме слатки само погледô,
 и молера ћу изабрат себи похованих шева,
 јој, секо, сва ти дрктим,
 и молера ћу 'оћу шева панираних шева,
 јер женскаћ је то,
 то под оном косом само разну шеву стално извољева,
 веселите се, штрокавци, како никад нисте, 590
 рад радите радујте, надајте, јер велик је, милосрдан,

- смрдљивци, бѡго уставни, 592
18. јер ево даде се глас голуждрави, 593
 даде се и женскаћима,
 ал' пажња, пажња, стоко гласачка, ето вам весеља,
 по свим сад телеграфским сад бандерама сад јесте сад
 свеже закуцано сад фришко сад обзнањено,
 да већ сутра се сад има дати звечка и жутаћима,
 радујте се о жутаћи свих земаља, вашљивци,
 смрдљивци света, то вам је овај уставни бѡго, 600
 бѡго научни, демократични, бѡго прогресивни,
 слепи б••го праведни,
 'ма радујте се како никад нисте, у овом новом сада,
 у овом сутра,
 биће звечке политичке и женскаћима и ето жутаћима,
 ал' видите, мусавци, рад радите,
 долази вам, прње, и прекосутра, 'оће-'оће,
 после сутра, ми то знамо, иде ново сутра,
 велика је то мудрост друшкана полититичких,
 знају знање још од наврндеде, 610
 како ли само погоде да по недељи иде понедељак,
 па онда иде уторак, втори, то као да кажете други,
 рад радите, онда, гле' – иде среда и онда онај дан, па петак,
 па погоде да ће сутра,
 па онда прекосутра, па смисле још једно прекосутра,
 то је чукусутра, у којем избрани-реизабрани кô јаје јајету
 друшкани већ шарају звечкице полититичке, које ће се дати
 ето и црнцаћима и зелембаћима, и босјацима и просјацима
 и сељацима и тежацима, ал' никако, никако, сачувај нас
 Јахве, јешама, и никако, оним, фуј, пешама, 620
 неће нам се ваљда јеше
 и, фуј, пеше – овде играти, бирати, парадирати,
 то не може, мусавци, то није библијски, рад радите,
 то вам штрокавци, то вам смрдљивци није онај румен
 прогрес, онај златокос, плавокос, пошто јеше су, Јехове нам,
 су гадан зифт сој, Јехове нам, скроз су зифт – дакле црнокос,

гарагански, рад радите, радујте, простачине, надајте, 627
19. јер пеша се додуше нађе се и плавих, 628
 златокосих, жутокосих, али то вам се кô женскаћ, фуј,
 то се гадни петко ондулира,
 630
 и то се пешовански, фуј, се блондира, се депилира,
 зато то сад-засад није дебел, гузат напредак,
 и кога би на свети дан бсџгин,
 кога у недељу свету, дроњавци, шутирали,
 кога пијани библијски пребијали,
 пошто сад вам и штрокави црнцаћи и вашљиви жутаћи
 јесу параграфске прње грађанске,
 нема више прописног бичевања,
 законског линчовања,
 осим ако как'ог зифт јешу не на'ватате, 640
 ил' каквог депилираног, фуј, пешу,
 ил' свог вољеног женскаћа, марво,
 свог љубљеног брачног женскаћа, срећицу, душицу,
 своју мачкицу, маче, то вам је увек при руци,
 онако је баш домаћински,
 крваво је избатинате, кучку,
 кô мачку своје маче пребијете, изгазите, вилицу јој скршите,
 то вам је мусавци лако,
 како како?
 како лако? 650
 има ли ког па да то не уме?
 да не зна лемати женскаћа?
 – то само неки нула мушкаћ,
 ништа је то домаћин,
 нема гарант једно јајце, а друго му фали,
 зато само удри мужјачки, удри, рђо, свог женскаћа,
 весела вам мајка, неког јешу,
 сваког пешу, јајца вам се радовала, јер то вам, бедници,
 још вам је то ваше, то је домаћинско, то је библијско,
 а још није, срећом, непрописно, није параграфисано, 660

сам бѡго уставни, б●го слепи, праведни, лично обзнањује,
 бедници, да још није-није-није, лемајте-лемајте, 662
20. јер, тако му наде моловане, 663
 и повеље оне калиграфисане,
 ено је баш лепо, вашљивци,
 застакљене у народно народном музејском музеју,
 застакљене, запрашене, залеђене,
 да је мољац више не начиње,
 на шта би вам се онда бѡго уставни, рђе, позивô,
 и тако му те повеље запрашене, научно залеђене, 670
 зуцка се како и то домаћинско батињање,
 и библијско пребијање,
 ко зна зашто, ал'биће вам једном можда одузето, не знамо,
 тако се зуцка, зато пожурите убоги, губави, бедни, шугави,
 прости, сиромашни, и они духом, дакле простачине,
 и неписмени, полуписмени, јаднописмени,
 ако вам је до батинања гадних јеша, фуј пеша,
 до пребијања вољених женскаћа, пожурите,
 мрцварите надом измрцварени,
 биће вам и то ускоро непрописно, 680
 само још која гозба топовска да вам се, марво бирачка,
 приреди, још да вам се блистава, заслепљујућа цивилизација
 мяса напапа , крви налоче,
 и узеће вам се правда домаћинска, линч кухињски одузети,
 боље да су вам јајца, штрокавци, заврнули, јер биће, рђе,
 и гласа и бируцкања и за оне фуј
 – сада то „фуј“ није прописно – дакле, само за оне пеше,
 а биће звечке политичке, 'е мој Јахве, и за жвалаве јеше,
 бићете јој, 'е мој , мој Јехово, сви јој једнаки,
 цивилизацији неситој, незаситој, људождерној, 690
 сви сте исти мусавци, боранија политичка,
 само неки ћете исто тако бити тегет плаве крагне
 свих јој земаља и поља и шума и рудника и фабрика,
 неки ћете бити беле крагне штиркане офиса, бироа, уреда,
 и бићете парфимисане блузе ружичасте канцеларија,

розе крагнице којејакаквих секретаријата и комесаријата,
 опа-цупа, ох-ах, прц-штрц, 697

21. јер сви, баш сви, бићете робље, 698

хоћете бити, ето вам весеља, разнобојно робље банака,
 покорни кметови плантажа финансијских, 700

марљиви надничари велекаматара, процентних дерикожа,
 затезних гуликожа, истрпите, истрпите,
 веселу вам мајку, надничите, рад радите,
 радујте се милиони, мајке вам кукале, и сви ћете, тупани,
 једнаки бити у једном, тупани, бескрајном реду, тупани,
 пред шалтером-олтаром једног светског шпекулантског
 деееебелог бсџе, има се – може се,
 и жутаћи и зелембаћи,
 и црнучуге и белчуге, и безбојни и обојени,
 и снаше и јеше и пеше, и малолетни и малоумни, 710

све ће вас бога шпекулантски одвести до једног кô баобаба
 огромног, кô недогледног неког дрвета, срећни ли сте,
 звекани, рад радите, веселите се, блесава вам мати,
 само слушајте, службу службујте, јер бићете, глуперде,
 скоро одмах,
 колико сад, сабрани око неког баснословног,
 из самог рајског врта доведеног баобаба,
 како није?, блесани,
 читајте, будалчине, декларацију!
 сричите гаранцију! 720

лепо пише: гарант ископано из врта рајског,
 гарант ископано, доведено, увезено;
 бићете, благо вам блентавци, тако окупљени,
 згомилани околи, не гурај се руљо брђанска,
 околи наоколи недогледног, непрегледног трошачког
 баобаба потрошачког, сред пијаце, неомеђене, размеђене,
 сред једне супер-макро-мега-гига-екстра тржнице,
 рашће вам тај мегало-баобаба одмах мало ту
 у комшилуку безграничном глобалном,
 у суседству мундијалном свуда има да вам расте 730

конзум баобаб гигантски, о' срећни ли јесте глупани,
 и лудаче сте усрећене, робови весели и такве робиње, 732
22. јер дизаће вам се тај мега-трошачки 733
 баобаб потрошачки,
 као на неком, замислите, прво острвцету,
 замишљајте-замишљајте!
 ал' то вам расте, замишљајте, острвце порасте до острва,
 до острвчине,
 може и до отока, до оточине.
 ако неко нема море, може и ада, до адачине, 740
 све сам мермер и стакло и тоалет наравно мирисан,
 стерилисан, пуштајте за собом, билмези геачки – воду,
 а околу застакљене острвчине биће, ево, оволицко•море,
 оволицно је, толицно је, а пуно је и препуно, гладних,
 прегладних накупачких тезги, пуно и крцато, па ето, гледајте,
 где на све живо, на све што мрда, те халапљиве тезге пијачне
 кидишу ли, кидишу, ћепенецима раскрыљеним, 747
 капцима ребрастим, разјапљеним, назубљеним, као чељуст
 морске псине, милина једна, блесава вам мати, па слушајте
 само како бесно шиште, зевају, разглављују вилице кô туст
 китови, зинули су алави, незасити, неутољиви кредити,
 а ви ћете, буздовани и буздованке, запливати по океану
 велепијачном, тезгарошком, 'оћете-'оћете, скоро одма',
 кол'ко сад, и срећни ли сте, тупани моловани, офарбани,
 префарбани милиони, јер пашћете у грдне раље банкарских
 ајкула, јер гутаће вас неман кредитна, јер ручицу вам једну,
 другу ножицу 'оће гристи, срећни ли сте, због каматице обе
 одгристи, али милина је то милиони, уживанција ,
 глупачине потрошачке, пливаћете и допливати,
 испливати на острво, довући се, допузати под свој 760
 конзум-конзумни баобаб потрошачки,
 па кô птићи 'оћете
 под баобаом гига-трошачким отворати уста
 мега-потрошачка своја, живино конзумна, зинућете,
 зевати кô пилићи којима су још увек понеки батаци на броју,

и све вам ту, надајте се звекани и блесуше, 766
 скоро одма' кол'ко сад вам све све има упадати све у гушу,
23. **јер** видите ли о'буквани, 768
 срећни ли сте, и глупаче јесте срећне,
 видите ли како вас тај конзумни баобаб има шопати, 770
 само затворите очи код очију слепи, слепци конзумни,
 па гледајте како вас, ето, већ вас шопа бесконачним
 шопингом, гутајте трошци, гут-гутајте трошачи,
 то шопа ли вас, шопа,
 то некад рајско...
 ко каже да није?
 читајте декларацију, геачине!
 сричите гаранцију будалаче!
 па јасно вам нечитко пише: некад гарант верујте рајско гарант сад мега-гига-
 -пијачно 51% дрво, није могло ситније, заглављује машина, 780
 само слушајте,
 службу службујте,
 гутајте-купујте, купујте-гутајте,
 пошто вас шопа неуморно non-stop, 24h, цео дан-сваки дан,
 свих дана у тједну, свих тједана у месецу,
 свих месеци у години,
 свих година у свим вашим потрошачким живуцкањима,
 има вас, живино поптрошачка, шопати шопингом,
 а овде, у конзумном рају потрошачком,
 у рају пазарском, базарском, 790
 овде вам све вам мега-гига-тара–нето-брото
 непрестано расте,
 чудотворци су то,
 свети Бренд, свети Тренд и блажена Марка,
 све свега овде има,
 свашта за сваког,
 свашта свега само за у'се ,
 свега само за на'се,
 све све само за пода'се,
 милина једна срећни ли сте, 800

само службе службујте милиони,
 службујте-купујте-гутајте, живино конзумна, 802
24. јер, напазарићеш се марво потрошачка, 803
 напазари се офарбаног пића, одлеђеног ића, бофл шића,
 пластичних сисића, вакумираних курчића,
 нагутајте се о' женскаћи прогутајте,
 тек печачен најфришкији chick-lit,
 после ића, поред пића, прогутајте о'мушкаћи,
 макар метар, макар два, прогутајте, 809
 подригујте уз данашњи dick-lit, ново нови још новији,
 за болиде најновији свеже смућкан Шерлок Бонд,
 јер срећни ли сте о' блентавци мега-трошачки
 и лудаче гига-конзумне, мати вам блесаву,
 па ето вас у рају потрошачком,
 у рају пазарском, базарском,
 ту вам све вам мега-гига-тара-нето-брото
 непрестано расте, џикља,
 умножава се, размножава, рајска је то конзумна башта,
 имају вам ту, свети Бренд, свети Тренд и блажена Марка,
 све кројеве и све све бројеве, 820
 сад ландара, кретену, ал'скупиће се након прања,
 имају и све дезене, разне шаре,
 нема плаво, кретенушо, сад се носи карирано,
 и све ново, зимзелено, ново, ново, најновији second-hand,
 па видите ли о'дидони, о'морони, блесава вам мати,
 колико вам је само ту којејакак'их, умилних, љубазних,
 у патуљке су лажне, у патуљице, костимирани лајави анђели
 и разне анђелке торокуше распродаје,
 у лажне су шумске тролове одевени, 828
 обучени кô лажне виле и гарант лажне гарант пепељуге,
 само за вас, о'буздовани и блесаче, 831
 само су због вас тако лајаво накарадни, само због вас,
 тера-потрошачке волине, сад зује кô трутови у кошници,
 ти анђели маркетни, анђелке супер-маркетне,
 трубе вам трубама распродаје све док не оглувите,

све док тако глуви не чујете колико сте јесте срећни
 блејавци, блесавци, марво потрошачка, 837
25. јер наступио је ваш happy-second, 838
 то вам је једно стреловито држ-држ гутање,
 муњевито грни-нагрни пазарење, милина једна будалчине,
 како само секунд глуперде? секунд вам само секунд?
 добро, јесте то само секунд секундица, 842
 ал' мало ли је секунд ако су вам, дебилчине,
 пусти јесу већ од 999, 99%,
 и то вам је лично, блесава вам мати,
 бсџго шпекулантски обзнанио на држ-нагрнитачкакомсекунд,
 значи само сад и никад више до сутра, и само за вас
 о'буквани и буздованке, само за вас и само сад, а ко неће,
 молим,биће неки било ко и кад год 'оће, ал'хоће
 а ево вам, срећни ли сте се милиони, само слушајте, 850
 службу службујте, ево вам блесавци, ево вам мекетавци,
 и превејаних арханђела акција, утегнути, наштиркани,
 сероње сериозне, драги сте им, куну се, воле вас кô копиле
 род рођени, јагњад сте им конзумна,
 па вам свима по стаклу очију лепе летке, пљуни па залепи по
 оном што вам је досад од тих очију остало, преостало,
 обзнањују вам један чудесни, никад виђени, заветни је то
 силазак цена на земљу потрошачку, објављују да свето је то
 снижење ето наступило, настануло је, луди и луде,
 двоминутно доба цена нижњих по милости вишњих 860
 веленакупаца, тустих велекаматара,
 по неурољивој вољи самог бсџге шпекулантског,
 пастира вашег, бене потрошачке, сишле су незајазне цене
 с велепијачног неба међу живину конзумну, 864
 да ту мало одморе, да мало предахну, да вам прсте у руно
 звуку, да вас гратинирају, блентавци, гратисима,
 причесте купонима, марво пазарна,
 да вас запеку бесплатно, стоко потрошачка,
 свети Бренд, свети Тренд и блажена Марка, 869

грабићете у милионима да би поседовали милион милиона
 милионских стваршчујућих стварних ствари,
 радујте се, надајте се, поседујте, 906
 имајте ,имајте, имајте, имајте, имајте, имајте, имајте, имајте
27. **јер** вама имати има постати, 908
 тако печенима,
 гратиниранима, 910
 гратисиранима,
 ево већ вам и јесте постало једино бити,
 и једино бити биће вам,
 биће ти,
 већ ти јесте
 – то накуповано, уваљено, утрапљено имати имати имати,
 и зато ти анђели попушта тако лакомо трубе
 под сводовима лобања,
 та уши ти, радуј се, ево на уши излазе,
 и под капке молваних очију, 920
 као у претрпано поштанско сандуче,
 алави ти арханђели снижења гурају,
 ево ти на нос излазе прогласи,
 огласи,
 обзнане:
 чу ти,ј дроњо мусава, од прња прњо, марво, живино,
 геачино, болиду, лудачо, блесушо, будалчино,
 дошао је последњи час,
 судњи ти је дан снижења,
 откровење је попушта, 930
 наступила је апокалипса цена, живино потрошачка,
 ако хоћеш бити онда мораш сад и мораш све,
 сад и све мораш имати, имати,имати,
 све поседовати,
 сваку трицу, 935
 јер сад имати теби јесте све, 936
 радуј се рђо, мусавче, 937
 поседовати теби,гољо,јесте,глупердо,једино твоје бити.

Coup de main – чуло би се на француском; *Überfall*, на немачком; на руском би гласило: *набег*; *colpo di mano* – на италијанском; *raid* – на енглеском; а све би речи означавале исто: изненадан, силовит продор у непријатељску позадину (копном, морем или ваздухом) – ради извођења *препада* (што значи: *брз удар*, неочекиван и краткотрајан *напад* на важан непријатељски објекат, на комуникацију, транспорт, штаб или резерву – а све због слабљења, пометње, растројства, панике, заробљавања или уништавања супарничких снага). Бивајући ограничен, како по снагама и средствима, тако по времену и простору, основни услов за успех *реида* јесте изненађење.

Међутим, пре *реида* Скерл је изводио *демонстративне*, што значи *привидне нападе* на снаге Аге од Огледала. Као тобожња претходница наступали су редови попуњени **њима&њима&њима**, поредак наизглед густ и врло дубок, збијена врста где **им** стајаше до **им & им** ослоњено штитом о штит, шлемом о шлем. Али то је била варка, беше плитак био тај строј којим **они** само дизаху прашину, **они&они** су правили димне завесе, **они&они&они** замазаше такмацу очи. Потом, кад не буде било прашине, кад не буде било дима, кад се буде слегло, кад се буде разишло, кад се има прогледати, кад почну да се уклањају камуфлаже, и маске да падају, тад офанзивно, пуном ширином фронта, грунуше фаланге сачињене од **вам & вама**, поче ју^уриш недогледних врста с постројеним **ви&ви&ви**, свуд и одасвуд на Агу наваљује, насрће, све само **ви** до **ви**:

ви дрође . . .

ви мусавци . . .

ви тупани . . .

Слутио је Мишел-ага да се непријатељ примиче. Само због дима не беше видео одакле. Нешто је звецкало у тој магли, затрубило, неко је захркао у коњу дрвеном. Пссст!

Лако беше отклањати претње вајне претходнице, демонстративне атакe **њих&њих**. ТРЕЋА лица су она о којима се говори. Одсутна су, далека, негде далеко, далеко од очију, можда већ и крај срца, отуда и крај памети, крај нам памети. То су тамо неки **они**, реч је о тамо неким **њима**, да им **њима&њима**. То што слушамо не мора нас дотицати, дирати, дирнути, ганути. *Nil te tangere! Ниш' ме то, бре, не тангира. Nil, nil, nihil! Ниш', бре, ниш'- ништа.* Али ДРУГОМ лицу/лицима се говори, збори, неко му/им се обраћа, на њега/њих циља, рачуна, речи ка њему, ка њима управља: Дакле, **ви** сте, **вама** јесу, **ви** јесте, **вама** су, јесу **вам** – то нас дотиче, дојми нас, такне, косне, помери, покоси. Одбрамбени механизам многих животињских врста заснован је на квантитативној стратегији. Служе се методом мноштвености. Зато се роје, сјате, учопоре, згомилају у крда, у руљу, у гомилу. Па јуриш преко чистине, преко реке, преко жице бодљикаве, поља минског. Скончаће неки у канцама лава, неки у чељустима крокодила, неки ће пасти с копљем, с метком, са гелером у леђима, али множина ће прећи, утећи, претећи, напојити се, избавити. Тако се и ага осетио заклоњен, безбедно прикривен у том згомиланом, мноштвеном **ви&ви**. **Ви, Ви** вашљивци, **Ви** смрдљивци, **Ви...** – па то сасвим уљудно звучи, мисли ага, **Ви-Ви-Ви**, скроз пристојно, *per sie - per sie*. Има ту сасвим достојне дистанце, има простора за комодацију, тако сматра, то гласи довољно уљудно, мисли, скроз је суздржано – **Ви, Ви** гњиде губаве, **Ви** простачине... – није то оно вулгарно *per tu*, присећа се, оно простачко *тикање* које ти се, пих, уноси у лице, дахће ти у ноздрву, сећа се ага, прска ти образ туђом плувачком.

Опустио се био Ага од Огледала, беше се распојасао, разгађио, мозак му дигао све четири увис, извалио се на меку, младу траву, то је отава, па спокојно брсти ли, брсти, разбокорено растиње. Пасе ага сочну бујад Скерловог нацикљалог, разграналог монолога, полако прежива ту беседу, то глагољање које је већ налик једном циновском бршљану што се успиње уз моћно дебло изумируће секвоје, уз стабло последњег еукалиптуса и ишчезлог кедра либанског. Зобље Ага тај говор израстао из монолога, нарастао попут оног бајколиког пасуља што се пружао до пустих висина неба, до увек пустих висина, кљуцка Ага ту беседу израслу из зрнциета монолога, набујалу до једног већ пустопашног солилоквијума, слуша како речити пуштахија у њему пушта свој усамљени глас, онај заувек унутрашњи, самотни, најсамотнији, пружа га да јечи у голој пустилини душе, тамо где нестају сви ТРЕЋИ, и сви ДРУГИ, и **они** и **ви** и **њима** и **вама**, тамо где ће у Скерлу и Аги преостати, тако слуги, преостаће им само **ја & ја**, има у њима остати тек једно мрмљиво, пустињачко **ја, ја** самац који млако мрси са самцитим **ја**, топло ћућори, успављујуће зуцка солилоквијумом, дробни ситно попут ромора плахе кише, благо му додирије очне капке налик нежној, најнежнијој руци, руци мајчинској. Али тада, кад се буде брстило и набрстило, док се буде дремало у најнежнијем крилу, док се има отава преживати, искусни вицемаршал од Глаголије, Ми.Ми.Скерл, надвојвода речи, стратег језичких фаланги, сећајући се старе славе осети да освану час у којем се има дотући тај разгађени, овај разнежени Мишел-ага. Наступи трен кад се имају поразити сви му клонули **они**, сви омлитавели **ови**, и тад је, управо тад, у јеку зевања, изведен је *реид*, брз, муњевит *препад* на то учмавано **ти**:

... јер једино бити биће **вам**, биће **вам**... – биће **ти**, биће **теби**
 већ **ти** јесте – јесу **ти** та накупована, уваљена **ти**,

теби утрапљена имати, имати, имати,
 јер сад имати **теби** јесте све, радуј се рђо,
 јер поседовати **теби**,гољо, **теби**, **теби** глупердо,
 поседовати једино **ти** јесте бити ...

Кажипрст десне руке умочен је у пиво, и по стаклу огледала, као једним невидљивим мастилом, исписује само Скерлу знан, само њему видљив графит:

P O S S I D E A S, E R G O E S.

С оне друге, с оне виртуелне стране, онај лèвак, Ага од Зрцала, то јасно види, још увек га јасно види, тај тако-ђе, **ИСЕЈ ЕЛКАД...**, и он нешто шкрабуцка, **...ШЕЈУДЕСОП**, нешто себи гребуцка у тој изокренутости, **ИСЕЈ... ИСЕЈ... ИС...**

Зидови ... – сад немо казује Ага, облизујући леви кажи-прст, *les murs ...*, тако му казује, *ont la parole* – **... имају реч**, каже, **зидови су**, каза, **добили реч**. На једној општој седници, на скупштини ове епохе, овог доба, нашег времена, сад нам, тако казиваше док му леви кажипрст опет беше писао по сребрном плићаку огледала као по води: **ИСЕЈ ЕЛКАД, ШЕЈУДЕСОП** – и ови зидови нам, то је био казао, сада нам и они говоре; а потом опет умочи прст у пиво и, одустајући од нове паролe, полако га спушта га на руб сувих усана као да у мастионицу одлаже беспослено перо.

Говоре-говоре, ћутке му одговара Скерл такође облизавши кажипрст, само што то њему јесте десни, заиста добише реч, па тако они, за које од детињства слушах да им не вреди говорити, ил' теби ил' дувару – дође му, вала, исто, ето – и такви, беживотни зидови, говоре ли, говоре. Прст је леден, тако јавља усна, хладан од додира са стакленом пучином огледала, *ладан* од невидљивих капи **М-малог²**, од злаћаних капљица заосталих у плитким борама папуларних линија – али не говоре они „сад“, само у овом овде „сад“, не тек у неком „одсад“, већ од памтивека, у сваком

„сад“, тако казује аги, од памтивека зидови бејаху кићени и накићени јавно обзнањеним речима, речима, каже му, шкрабаним, болованим, плакатираним. А све зато, каже, јер упркос распрострањеној ^{песст!} предрасуди, рече му – они немају уши. Глуви – све трпе. О њих се, као исцрпљена уличарка, преморених, болно отечених ногу, нажуљаних стопала, тако рече – о њих се тако ослони свака и свачија реч, рече – реч јавна, рече, реч радојајна.

Јавна реч, сад ћутке мисли Скерл, ни Ага га не чује, таква увек мора бити тек брбљарија, мисли, спрдачина налик љубавној изјави јавне жене. Јер што би се једна часна реч – тако мисли гледајући Агу како опет, али сад прстом овлаженим врхом језика, попут мастиљеве оловке, јагодица пуцкетава шкрипуће по равни огледала, опет Ага дрља то своје **!ИСЕЈ ,ИСЕЈ ,ЕЛКАД...** – што би се реч, тако беспомоћно разголићена излагала обневиделој светини попут беднице која се даје за паре. Што би своју нутрину препуштала, помисли, њиховој уличарској милости, а још више, а чешће, чешће – голој њиховој немилости. Што би се неповратно давала увек јеткој вољи гомиле разгаћене и споља и изнутра.

Свака радојајна реч, и та твоја, та надрљана, опет глуво говори Аги гледајући како му се прст спушта низ вертикалу узвичника под којим ће, као челични закивак на крми брода, закуцати једну неприкосновену тачку – **!ИСЕЈ** знаш, каже му, свака се јавна реч, та разголићена, она се баца пред то милионглаво **ми-ми -ми** као ољуштен клип кукуруза пред гладног крмка. Препушта се руљи, тако му казује, да је сита развлачи, каза му, и произвољно тумачи.

Та реч, каже, реч остављена мноштву којем се привиђа да, стропоштавајући се на дно себе, у себи се заправо пење, мноштву које сматра да се пропиње, као на прсте, да

би се све „боље видело“, а пентра се на заглупљујуће, за-
 слепљујуће обожаваће глуперде, или се пење на такву мрж-
 њу, на ослепљујућу, на ону од које душа обневиди као очи
 које зуре у сунце, значи, као да се пење на климав, лабав,
 најлабавији, камен, та реч спуштена пред множину вођену
 или бесом или поругом, тако каза, пред гомилу коју увек
 прати, као једна до смрти одана гарда – прати је верна
 поворка слепих, али гвоздених незнања, та реч, тако рече,
 јавна реч, јесте само костур својих значења, бивших, упо-
 којених значења, рече му– јер, хтела то или не, била лука-
 во испуштена или наивно просута, од сваке речи пале пред
 руљу остаје тек мрља, свака постаје тек нејасан траг изре-
 ченог смисла. Површни, оскудни траг некад пуних, једрих
 садржаја, плитак и крњав попут рупе од куршума, празан
 попут шупљине коју испаљени метак, један бивши метак,
 остави на том шкрабањем изровашеном зиду. Зар плићак
 те крњаве јамице, немо али јасно пита Агу, зар то може ка-
 зати, пита, уме ли рећи зашто је хитац испаљен? У шта је
 било циљано? А кога је, пита га, ко је погођен? И шта,
 пита се, пита себе – шта је, шта сам све промашио? Шта?